

ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนผ่านสำนวนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีโบราณของจีน
Reflections on Chinese Customs in Idioms
Related to Ancient Chinese Musical Instruments

กัลยาณี กฤตโตปการกิต^{1*}

Kullayanee Kittopakarnkit^{1*}

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนผ่านสำนวนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีโบราณของจีน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนของเครื่องดนตรีจีนกับวิถีชีวิตชาวจีนที่ปรากฏในสำนวนจีน โดยศึกษาความหมายและที่มาของสำนวนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีโบราณของจีน จัดกลุ่มภาพสะท้อนวิถีชีวิตของชาวจีน จากสำนวนจำนวนทั้งสิ้น 57 สำนวน ที่ปรากฏในพจนานุกรมสำนวนจีน 《成语大词典》 ผลการศึกษา พบว่า เครื่องดนตรีจีนประเภทต่าง ๆ มีภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนที่เหมือนและแตกต่างกันดังนี้

1. ระฆังที่ใช้ในสำนวนจีนใช้ในการเปรียบเปรยถึง (1) บรรยากาศ สถานะทางสังคม (2) เสียงพูดที่ตั้งกังวาน วาจาที่ไพเราะ (3) คนที่มีความสามารถ (4) วยุทธ และ (5) การสำนึกตัว

2. ชิ่งที่ใช้ในสำนวนจีนใช้ในการเปรียบเปรยถึง (1) ความว่างเปล่า (2) คนที่มีความรู้มาก 3. กลองที่ใช้ในสำนวนจีนใช้ในการเปรียบเปรยถึง (1) เสียงดังและบรรยากาศสนุกสนาน (2) การปลุกใจ การสู้รบ กำลังในการสู้รบ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ (3) การถือเคร่งในประเพณีเดิม (4) การแสดงฝีมือต่อหน้าผู้ฝีมือชั้นเซียน (5) การมีอำนาจ มีอิทธิพลกว้างขวาง (6) การวิพากษ์วิจารณ์ การพูด (7) การเริ่มต้น

4. ฉิน เซ่อ ผีผาที่ใช้ในสำนวนจีนมักใช้ในการเปรียบเปรยถึง (1) การบรรเลงดนตรี (2) ความสามารถด้านศิลปะ และลักษณะของปัญญาชน (3) การระลึก ความเศร้าโศก (4) ความเรียบง่าย ความซื่อตรง (5) ความรัก ความสัมพันธ์ของสามีภรรยา (6) สิ่งของล้ำค่า

5. เชิงและอ้อวที่ใช้ในสำนวนจีนใช้ในการเปรียบเปรยถึง (1) การบรรเลงดนตรี เสียงดัง บรรยากาศสนุกสนาน (2) ความรัก ความสัมพันธ์

6. ขลุ่ยที่ใช้ในสำนวนจีนใช้ในการเปรียบเปรยถึงเครื่องดนตรี การบรรเลงดนตรี โดยการศึกษาภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนผ่านเครื่องดนตรีจีนนี้ ทำให้ทราบถึงความหมายแฝงที่อยู่ในเครื่องดนตรีจีนที่สะท้อนสังคมจีนในด้านต่าง ๆ

คำสำคัญ: สำนวนจีน/ เครื่องดนตรีจีน/ วิถีชีวิตชาวจีน

¹ สาขาวิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Eastern Languages, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Khon Kaen University

* Corresponding Author. email: kullayane@kku.ac.th

Abstract

This qualitative research study investigated reflections on Chinese customs in idioms related to ancient Chinese instruments with the aim of gaining a deeper understanding of how Chinese musical instruments and customs are reflected in the studied idioms. The method of this study is to analyze the meaning of the idioms and their origin, and then grouping the reflections on Chinese customs from idioms. In total, 57 idioms that mention ancient Chinese instruments were studied. The different kinds of Chinese instruments that appear in the idioms reflect different aspects of life, which were compared and contrasted as follows: 1. Bells used in Chinese idioms tend to allude to (1) a particular atmosphere or social status, (2) speech that resonates or is melodious or beautiful, (3) a skilled person, (4) old age, or (5) a realization; 2. The qing as used in Chinese idioms alludes to (1) emptiness or (2) a very knowledgeable person; 3. Drums used in Chinese idioms allude to (1) a loud and fun atmosphere, (2) encouragement, warfare, strength in warfare, or other situations, (3) strong adherence to old traditions, (4) showing off in front of an expert or master, (5) having extensive authority or influence, (6) criticism or speech, or (7) starting anew; 4. When the pipa is used in Chinese idioms it tends to allude to (1) playing music, (2) artistic skill or a sage's manner, (3) remembrance or grief, (4) simplicity and candor, (5) love or marital relations, or (6) precious items; 5. The sheng and yu in Chinese idioms allude to (1) playing music, a loud sound, or a fun atmosphere or (2) love and relationships; and 6. Flutes that appear in Chinese idioms allude to instruments and playing music. This study on how Chinese instruments reflect Chinese customs revealed the roles of Chinese instruments and the ways in which they reflect different facets of Chinese society.

Keywords: Chinese Idioms / Chinese musical instruments / Chinese customs

บทนำ

ดนตรีเป็นหนึ่งในศิลปะดั้งเดิมของจีน (Cheng Yuzhen, 2007) เครื่องดนตรีโบราณของจีนมีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตชาวจีน สรรพสิ่ง และวิทยาการในสมัยนั้น (Lu Song, 2021) การบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับเครื่องดนตรีของจีนปรากฏทั้งในภาพวาด บันทึกประวัติศาสตร์ และการบอกเล่าเรื่องราวผ่านสำนวนจีน สำนวนจีนจึงเปรียบตั้งข้อความที่ใช้บันทึกประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เรื่องราวของชาวจีนที่มีการตกผลึกสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ สำนวนจีน (成语) ตามความหมายของพจนานุกรมภาษาจีนสมัยใหม่ฉบับที่ 7 《现代汉语词典（第七版）》 มีความหมายว่า กลุ่มคำหรือวลีที่มีการกำหนดรูปแบบตายตัว สั้น กระชับ และมีการใช้สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน โดยปกติแล้วสำนวนในภาษาจีน จะประกอบด้วยอักษรสี่พยางค์ และมีที่มาของสำนวนนั้น ๆ สำนวนบางสำนวนสามารถตีความได้จากอักษรที่ปรากฏ แต่บางสำนวนต้องรู้ที่มาหรือ

เรื่องราวถึงสามารถตีความความหมายของสำนวนนั้นได้อย่างครบถ้วน โดยการศึกษาภาพสะท้อนของสำนวน จะทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมและความเชื่อที่ปรากฏในสำนวนภาษานั้น ๆ (สิริวรรณพิชา ธนจิราวัฒน์, 2559) ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยศึกษาสำนวนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีของจีน เพื่อให้ทราบถึงภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนที่ปรากฏผ่านสำนวนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีโบราณของจีน

งานวิจัยที่มีผลการศึกษาด้านภาพสะท้อนจากสำนวนจีนมีผลการศึกษาที่มีผู้ศึกษาไว้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ สำนวนจีนเกี่ยวกับการกิน (กณิกนันต์ โยธานะ, 2556) สำนวนจีนเกี่ยวกับผี (เกรียงไกร กองเส็ง, 2561) สำนวนจีนเกี่ยวกับงู (สุภัญญา สวัสดิ์โยธิน, 2562) สำนวนจีนเกี่ยวกับความรักและการแต่งงาน (ธัญญารัตน์ มะลาศรี, 2562) สำนวนจีนเกี่ยวกับสี (เม็งเตี้ย หลี่ สนิท สัตโยภาส และขวัญใจ กิจชาลารัตน์, 2563) สำนวนจีนและสำนวนไทยเกี่ยวกับร่างกาย (จาง จงยา, 2563) โลกทัศน์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของคนไทยและคนจีนในสำนวน (สุวรรณา ตั้งทีชะรักษ์ และ ศิริวรรณ แสนยากุล ต้น, 2563) โลกทัศน์ต่อสตรีจีนในสำนวนจีน (กัลยาณี กฤตโตปการกิต, 2563) และการศึกษาเปรียบเทียบภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมไทย จีน และอังกฤษในสำนวน (สิริวรรณพิชา ธนจิราวัฒน์, 2559) โดยการศึกษาภาพสะท้อนจากสำนวนจีนที่มีผู้ศึกษาไว้นี้ พบภาพสะท้อนของสำนวนจีนที่เหมือนและแตกต่างกัน ดังนี้

1. ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กณิกนันต์ โยธานะ, 2556; สุภัญญา สวัสดิ์โยธิน, 2562; เม็งเตี้ย หลี่ สนิท สัตโยภาส และขวัญใจ กิจชาลารัตน์, 2563) เช่น ในงานวิจัยของกณิกนันต์ โยธานะ (2556) ได้กล่าวถึงการเปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพแวดล้อมด้านวัตถุในภาษาไทยและภาษาจีน ตัวอย่างเช่น สำนวนไทยกัดก่อนเกลือกิน กับ สำนวนจีน 吃糠咽菜 *chī kāng yàn cài* กินรำกลืนอาหาร สองสำนวนนี้ต่างสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างทางสภาพแวดล้อมของไทยและจีน

2. ด้านสภาพชีวิตความเป็นอยู่ วิถีชีวิต พฤติกรรม ความรู้สึก (กณิกนันต์ โยธานะ, 2556; เกรียงไกร กองเส็ง, 2561; สุภัญญา สวัสดิ์โยธิน, 2562; กัลยาณี กฤตโตปการกิต, 2563) เช่น ในงานวิจัยของเกรียงไกร กองเส็ง (2561) ศึกษาสำนวนจีนที่เกี่ยวกับผี ปรากฏสำนวนจีน 鬼计百端 *guǐ jì bǎi duān* แผนการผีร้อยเล่ห์ สำนวนนี้สะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมที่เต็มไปด้วยเล่ห์เหลี่ยมกลโกงของมนุษย์

3. ด้านขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ทศนคติและค่านิยม (กณิกนันต์ โยธานะ, 2556; ธัญญารัตน์ มะลาศรี, 2562; เม็งเตี้ย หลี่ สนิท สัตโยภาส และขวัญใจ กิจชาลารัตน์, 2563; จาง จงยา, 2563; สุวรรณา ตั้งทีชะรักษ์ และศิริวรรณ แสนยากุล ต้น, 2563; กัลยาณี กฤตโตปการกิต, 2563) ในงานวิจัยของกัลยาณี กฤตโตปการกิต (2563) ศึกษาสำนวนจีนที่สะท้อนถึงทัศนคติของชาวจีนต่อสตรีจีน ตัวอย่างเช่น สตรีจีนในฐานะภรรยา 相夫教子 *xiàng fū jiào zǐ* หมายถึง การช่วยเหลือสามีและดูแลบุตร สำนวนนี้สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติความคาดหวังต่อสตรีจีนในฐานะภรรยาว่าควรเป็นผู้เพียบพร้อมซึ่งจริยธรรมจรยา สามารถช่วยเหลือสามี และดูแลบุตรได้ดี

จากผลการศึกษาของนักวิชาการในหัวข้อต่าง ๆ ข้างต้น กล่าวได้ว่า การศึกษาสำนวนจีนในแต่ละประเภทต่างก็สะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ พฤติกรรม ความรู้สึก ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ทศนคติและค่านิยมของประเทศนั้น ๆ และที่ได้กล่าวในตอนต้นว่า เครื่องดนตรีจีนเป็นหนึ่งในศิลปะดั้งเดิมของจีนมีความเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตชาวจีน สรรพสิ่ง และวิทยาการในสมัยนั้น การศึกษาสำนวนที่เกี่ยวกับเครื่องดนตรีในภาษาจีนจึงมีประโยชน์ทั้งในด้านสุนทรียศาสตร์ในการใช้ภาษา วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม

คำสอน คำเปรียบเปรย โดยผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาสำนวนจีน ศิลปวัฒนธรรมของจีน และเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนที่ปรากฏผ่านสำนวนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีโบราณของจีน

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนที่ปรากฏผ่านสำนวนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีโบราณของจีนวิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. ศึกษาบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนวน และเครื่องดนตรีโบราณของจีน
2. ศึกษาเรื่องภาพสะท้อนวิถีชีวิตในสำนวนจีน

3. ค้นหาคำสำนวนที่เกี่ยวกับเครื่องดนตรีโบราณของจีน งานวิจัยนี้ใช้การสืบค้นสำนวนเครื่องดนตรีจากเสียงทั้งแปด ได้แก่ ระฆัง (钟) ชิ่ง (磬) กลอง (鼓) ฉิน (琴) เซอ (瑟) เปีย (琵琶) เซิง (笙) อี้วู่ (竽) ซลุ่ย (箫) จากพจนานุกรมสำนวนจีน (《成语大词典》) ของสำนักพิมพ์พาณิชย์นานาชาติ (商务印书馆国际有限公司) เหตุที่ใช้พจนานุกรมเล่มนี้ในการศึกษา เนื่องจากเป็นพจนานุกรมที่รวบรวมสำนวนกว่า 18,000 กว่าสำนวน มีภาพประกอบสี ทำให้วิเคราะห์ชนิดของเครื่องดนตรีได้อย่างถูกต้อง เช่น สำนวน “对牛弹琴” duì niú tán qín คำว่า “琴” qín มีความหมายในภาษาไทยว่า พิณ และ ซิม พิณ ใช้การบรรเลงโดยการดีด ส่วนซิมใช้การบรรเลงโดยการตี หากวิเคราะห์จากภาพประกอบแล้วจะเห็นว่า ในภาพมีการใช้การดีดในการบรรเลง จึงแปลสำนวนนี้ได้ว่า ดีดพิณให้วัว/ควายฟัง และในสำนวน “琴棋书画” qín qí shū huà ศิลปะทั้งสี่ เช่นเดียวกัน สามารถตีความจากภาพประกอบได้ว่าเป็น เครื่องดนตรีพิณ

ตัวอย่างภาพประกอบสำนวน

ภาพด้านซ้ายสำนวนดีดพิณให้วัว/ควายฟัง (对牛弹琴) (《成语大词典》 p. 306)

ภาพด้านขวาสำนวนศิลปะทั้งสี่ (พิณ หมากรุก อักษร ภาพวาด) (琴棋书画) (《成语大词典》 p. 843)

4. นำสำนวนจีนที่ได้มาแบ่งกลุ่มวิเคราะห์ตามชนิดเครื่องดนตรี ความหมายและที่มาของสำนวนจีน จัดกลุ่มภาพสะท้อนตามแนวทางการดำเนินชีวิตที่สะท้อนผ่านพฤติกรรมต่าง ๆ อันแสดงถึงทัศนคติ ค่านิยม และวัฒนธรรมจีน

5. สรุปผลการวิเคราะห์โดยการพรรณนา

นิยามคำศัพท์

ภาพสะท้อน คำว่า สะท้อน หมายถึง วกกลับ ย้อนกลับ ภาพสะท้อน คือ การแสดงให้เห็นภาพหรือลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา)

วิถีชีวิต หมายถึง ทางดำเนินชีวิต (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา) ในงานวิจัยนี้วิถีชีวิต หมายถึง แนวทางการดำเนินชีวิตที่สะท้อนผ่านพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงถึงทัศนคติ ค่านิยม วัฒนธรรมจีน

เครื่องดนตรีโบราณ ในภาษาจีนเรียกว่า “古乐器” gǔ yuèqì โดย “古” gǔ หมายถึง โบราณ (พจนานุกรมจีน-ไทย, น. 461) “乐器” yuèqì หมายถึง เครื่องดนตรี (พจนานุกรมจีน-ไทย, น. 1751) เครื่องดนตรีโบราณของจีนมีประวัติศาสตร์ยาวนานหลายพันปี มีการแบ่งรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การแบ่งเครื่องดนตรีจากวัสดุ การแบ่งเครื่องดนตรีจากเสียง หรือการแบ่งเครื่องดนตรีจากรูปแบบการบรรเลง โดยงานวิจัยนี้ศึกษาเครื่องดนตรีโบราณจากวัสดุที่ใช้ทำให้เกิดเสียง เรียกว่า เสียงทั้งแปด (八音) ได้แก่ (1) เครื่องดนตรีที่ทำจากโลหะ (金) เช่น ระฆัง (钟) ฆ้อง (铎) และ บัว (铎) (2) เครื่องดนตรีที่ทำจากหิน (石) เช่น ชิ่ง (磬) ใช้การตีในการบรรเลง (3) เครื่องดนตรีที่ทำจาก ดิน (土) เช่น ขวิน (埙) เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าและ โฝ่ว (缶) เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี (4) เครื่องดนตรีที่ทำจากหนัง (革) เช่น กลองเถา (鼗) และ กลองเหลยกู่ (雷鼓) ทั้งนี้หมายความได้ทั้ง กลองแปดหน้า กลองใหญ่ กลองสองหน้า กลองเล็ก (5) เครื่องดนตรีที่ทำจากไหม (丝) เช่น ฉิน (琴) เซ่อ (瑟) เปีย (琵琶) โดยฉินและเซ่อนี้คือพิณโบราณของจีน² เป็นเครื่องดนตรีที่มักใช้แสดงร่วมกัน (6) เครื่องดนตรีที่ทำจากไม้ (木) เช่น จู้ (柷) และอี่ว (敔) ทั้งจู้และอี่วใช้การตีเป็นการบรรเลง (7) เครื่องดนตรีที่ทำจากน้ำเต้า (匏) เช่น เซิง (笙) เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า และอี่ว (竽) เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าเช่นกัน (8) เครื่องดนตรีที่ทำจากไม้ไผ่ (竹) เช่น ขลุ่ย (箫) ขลุ่ยฉือ (篪) (程裕祯, 2007, P. 315)

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตของประชากรที่นำมาศึกษา ได้แก่ สำนวนที่เกี่ยวข้องกับเสียงทั้งแปด (八音) ที่ปรากฏในพจนานุกรมสำนวนจีน 《成语大词典》 ดังนี้ (1) เครื่องดนตรีที่ทำจากโลหะ ได้แก่ ระฆัง (钟) จำนวน 9 สำนวน (2) เครื่องดนตรีที่ทำจากหิน ได้แก่ ชิ่ง (磬) จำนวน 2 สำนวน (3) เครื่องดนตรีที่ทำจากหนัง ได้แก่

² ในบทนี้ใช้แปลว่า พิณ ในปัจจุบัน พิณ เป็นเครื่องดนตรีประเภทการตี ตีคพิณ ส่วนซิมเป็นเครื่องดนตรีประเภทการตี คำกริยาที่ใช้คู่กับซิมคือ ตีซิม โดยการแปลสำนวนจะอ้างอิงจากภาพประกอบสำนวนว่าเป็นพิณ หรือ ซิม

กลอง (鼓) จำนวน 21 ส่วน (4) เครื่องดนตรีที่ทำจากไหม ได้แก่ ฉิน (琴) เซอ (瑟) เปีย (琵琶) จำนวน 15 ส่วน (5) เครื่องดนตรีที่ทำจากน้ำเต้า ได้แก่ เซิง (笙) อี้วู (竽) จำนวน 3 ส่วน (6) เครื่องดนตรีที่ทำจากไม้ไผ่ ได้แก่ ชู่ยู่ (箫) จำนวน 7 ส่วน โดยในเสียงทั้งแปดเครื่องดนตรีที่ทำจากดินและไม้ไม่ปรากฏส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น รวมจำนวนส่วนที่นำมาศึกษาทั้งสิ้น 57 ส่วน

ตารางที่ 1 ส่วนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีจีน

เครื่องดนตรี	ส่วนจีน		
ระฆัง	钟鸣鼎食 กลองดังข้าวดี 黄钟毁弃, 瓦釜雷鸣 ทำลายกลอง ใช้หม้อตี 钟鸣漏尽 ระฆังดัง นาฬิกาหยดน้ำหมด สิ้น ชิวาโกลัม้วยมรณา	黄钟大吕 ตีกลองครรลอง 老态龙钟 แก่เฒ่าตั้งระฆังมังกร 晨钟暮鼓 เช้าตีระฆัง สายันต์ตีกลอง	声如洪钟 เสียงดังกังวานตั้งระฆัง 老迈龙钟 แก่เฒ่าตั้งระฆังมังกร 暮鼓晨钟 เช้าตีระฆัง สายันต์ตีกลอง
ซิ่ง	室如悬磬 ว่างเปล่าตั้งแขวนซิ่ง	金声玉振 ระฆังดัง ซิ่งสะท้อน ซื่อเสียงขจรไกล	
กลอง	鼓乐喧天 กลองดังก้องฟ้า 鸣鼓而攻之 ลั่นกลองประกาศศึก 擂鼓鸣金 ลั่นกลองประกาศศึกดา 偃旗息鼓 ล้มธงศึก หยุดตีกลอง 大张旗鼓 วางทัพตีกลองชูธงศึก 摇吻鼓舌 ปากเป็นกลอง วาจาปลุก ป่น 紧锣密鼓 กลองตั้งฆ้องชิด	锣鼓喧天 ตีฆ้อง ตีกลอง ร้องป่าว 鸣鼓而攻 ลั่นกลองประกาศศึก 两部鼓吹 กบร้องตั้งลั่นกลอง 胶柱鼓瑟 ไม่รู้พลิกแพลงตั้งกาวติดหย่อง 当面锣, 对面鼓 ต่อหน้ากลอง ตรงข้ามฆ้อง 摇唇鼓舌 ปากเป็นกลอง วาจาปลุก ป่น 开台锣鼓 โหมโรงบรรเลงกลองฆ้อง	一鼓作气 ลั่นกลองปลุกใจ 重整旗鼓 ตีกลองชักธง 旗鼓相当 ธงกลองสองทัพตั้งเสมอ 布鼓雷门 ตีกลองบ้านต่อหน้ากลองหลวง 鼓唇摇舌 ปากเป็นกลอง วาจาปลุก ป่น 密锣紧鼓 ฆ้องชิดกลองตั้ง 开场锣鼓 โหมโรงบรรเลงกลองฆ้อง

บทเรียนสอนภาษาจีน (ฉบับปรับปรุง) ปี ๒๕๖๕

ฉิน เซ่อ และผีผา	对牛弹琴 ตีตพิณให้วัว/ควายฟัง	铜琶铁板 ผีผาซัวปานเหมือนต่างเป็น เอกลักษณ์	琴棋书画 ศิลปะทั้งสี่
	琴心剑胆 บุรุษรู้ดั่งพิณ กล้าดั่ง กระบี่	剑胆琴心 บุรุษกล้าดั่งกระบี่ รู้ดั่งพิณ	人琴俱亡 บุรุษด้วยพิณม้วยมรณา
	一琴一鹤 หนึ่งพิณหนึ่งกระเรียน	琴心相挑 เสียงพิณแทนใจ	琵琶别抱 ผีผาเปลี่ยนชาย
	琴瑟不调 ฉินเซ่อมีคัล้อง	琴瑟不和 ฉินเซ่อมีคัล้อง	琴瑟和谐 ฉินเซ่อคัล้องรับ
琴瑟之好 ฉินเซ่อคัล้องรับ	琴瑟和鸣 ฉินเซ่อคัล้องรับ	焚琴煮鹤 เผาพิณต้มกระเรียน	
เซิ่งและอี่วี่	笙歌鼎沸 เสียงเซิ่งครึกครื้น	滥竽充数 แฝงตัวเป่าอี่วี่	笙磬同音 เซิ่งเซิ่งคัล้องรับ
ขลุ่ย	哀丝豪竹 ดนตรีเสนาะ	品竹弹丝 เครื่องดนตรีเป่าดีด	弹丝品竹 เครื่องดนตรีเป่าดีด
	品竹调弦 เครื่องดนตรีเป่าดีด	品竹调丝 เครื่องดนตรีเป่าดีด	金石丝竹 เครื่องดนตรีหลากหลายชนิด
	丝竹管弦 เครื่องดนตรีหลากหลายชนิด		

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนผ่านสำนวนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีโบราณของจีน มีผลการศึกษา ดังนี้

1. สำนวนเกี่ยวกับระฆังกับภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีน

ระฆัง (钟) เป็นเครื่องดนตรีที่ทำจากโลหะ คำที่ใช้หมายถึง ระฆัง ในสำนวน ได้แก่ คำว่า “钟” zhōng นอกจากนี้คำที่มีความหมายตรงตัวว่า ระฆัง แล้ว ยังมีคำว่า “金” jīn หมายถึง เครื่องดนตรีที่ทำด้วยโลหะซึ่งใช้สำหรับเคาะ (พจนานุกรมจีนไทย น.1846) และมีคำที่ปรากฏหมายถึงประเภทลักษณะของระฆัง ได้แก่ คำว่า “洪钟” hóng zhōng หมายถึง ระฆังใหญ่ (พจนานุกรมจีนไทย น.536) คำว่า “黄钟” huáng zhōng เครื่องดนตรีหนึ่งในสิบสองเครื่องดนตรีโบราณ คำว่า “大吕” dà lǚ หมายถึง ชื่อของระฆัง เป็นของล้ำค่าในสมัยราชวงศ์โจว คำว่า “龙钟” lóng zhōng หมายถึง ระฆังมังกกร โดยเครื่องดนตรีที่พบใช้คู่กับระฆัง ได้แก่ กลอง (鼓) ดังพบในสำนวน “晨钟暮鼓” chén zhōng mù gǔ และ “暮鼓晨钟” mù gǔ chén zhōng เครื่องดนตรีอีกชนิดหนึ่งที่พบใช้คู่กับกลองได้แก่ ชิ่ง (磬) ดังพบในสำนวน “金声玉振” jīn sheng yù zhèn และกลองยังปรากฏใช้คู่กับเครื่องดนตรีหลายชนิด ได้แก่ เครื่องดนตรีที่ทำจากหิน ไหม และ

ไม้ไผ่ ดังพบในสำนวน “金石丝竹” jīn shí sī zhú โดยระฆังที่ใช้ในสำนวนจีน ปรากฏใช้ในการเปรียบเทียบเปรยถึง (1) บรรยากาศ สถานะทางสังคม (2) เสียงพูดที่ตั้งกังวาน วาจาที่ไพเราะ (3) คนที่มีความสามารถ (4) วยชรา และ (5) การสำนึกตัว

(1) สำนวนจีนที่ใช้ระฆังในการเปรียบเทียบเปรยถึงบรรยากาศและสถานะทางสังคม ได้แก่ สำนวน “钟鸣鼎食” zhōng míng dǐng shí กลองดังข้าวดี ใช้บรรยายสภาพบรรยากาศการมีดนตรีบรรเลงอย่างครึกครื้นในขณะกินข้าว เปรียบเปรยการใช้ชีวิตที่หรูหรา ฟุ่มเฟือยของขุนนางชั้นสูงผู้มีอำนาจ คนมีฐานะ มีหน้าตาในสังคม มีที่มาสำนวนจากรวรรณกรรมสมัยราชวงศ์ฮั่นเรื่องขึ้นชมเมืองซีจิง 《西京赋》 มีบทที่กล่าวว่า “เตรียมสำหรับอาหาร ตีกลองบรรเลง ควบม้าเข้ามา” (“击钟鼎食，连骑相过。”) (成语大词典, p. 1435) และสำนวน “黄钟大吕” huáng zhōng dà lǚ ตีกลองครรลอง ใช้เปรียบเทียบบทกลอนหรือดนตรีที่มีท่วงทำนองไพเราะ บรรยากาศยิ่งใหญ่อลังการ มีที่มาสำนวนจากคัมภีร์โองาหสิทธิ์ที่บันทึกเกี่ยวกับมารยาทพิธีในสมัยราชวงศ์โจว ตอนขุนกวน บันทึกดนตรี 《周礼·春官·大司乐》 มีบทที่กล่าวว่า “การใช้เสียงระฆังหวงจุง บรรเลงเสียงอันไพเราะ เสียงระฆังหวงจุงเป็นเสียงหยาง เสียงระฆังดำหฺลือว์เป็นเสียงหยิน ใช้กลองดำหฺลือว์ร่วมบรรเลง เต้นระบำ บูชาเทพเจ้าบนสวรรค์” (“乃奏黄钟，歌大吕，舞云门，以祀天神。”) (成语大词典, p. 492)

(2) สำนวนจีนที่ใช้ระฆังในการเปรียบเทียบเปรยถึงคำเสียงพูดที่ตั้งกังวาน วาจาที่ไพเราะ ได้แก่ สำนวน “声如洪钟” shēng rú hóng zhōng เสียงดังกังวานตั้งระฆัง ในสำนวนนี้ “洪钟” hóng zhōng หมายถึง ระฆังใหญ่ ใช้เปรียบเทียบเปรยการพูด หรือการร้องเพลง มีเสียงที่ไพเราะ ออกเสียงเต็มเสียง เสียงดังชัดเจน ที่มาสำนวนนี้มาจากวรรณกรรมแนวประวัติศาสตร์เป่ย์ฉีชู บทชีวประวัติของชุยเหมย (《北齐书·崔鹏传》) กล่าวว่า “รูปร่างสูงสง่า ใบหน้าดั่งภาพวาด วาจาตั้งระฆังตั้ง ความรู้มีตั้งหนังสือนับพัน ทำให้คนนับถือ ยิ่งนัก” (“身長八尺³，面如刻画，警欬为洪钟响，胸中贮千卷书，使人那得不畏服。”) (成语大词典, p. 960)

(3) สำนวนจีนที่ใช้ระฆังในการเปรียบเทียบเปรยถึงคนที่มีความสามารถ ได้แก่ สำนวน “黄钟毁弃，瓦釜雷鸣” huáng zhōng huǐ qì, wǎ fǔ léi míng ทำลายกลอง ใช้หม้อตี ในสำนวนนี้ “黄钟” huáng zhōng เป็นเครื่องดนตรีหนึ่งในสิบสองเครื่องดนตรีโบราณ “瓦釜” wǎ fǔ คือ หม้อที่ทำจากดินเผา สำนวนนี้ใช้เปรียบเทียบว่าคนมีความสามารถกลับไม่ถูกมองเห็น แต่คนธรรมดากลับกลายเป็นคนที่ได้ตำแหน่งใหญ่โต ที่มาสำนวนนี้มาจากบทรวมกวีฉือฉือ ในบทปุจิวี 《卜居》 ประพันธ์โดยกวีเอกชวีหยวน ได้กล่าวถึง เรื่องราวความเสื่อมของสังคมยุคนั้น มีบทกล่าวว่า “ของล้ำค่ากับของไร้ค่าต่ำต้อย ขุนนางไม่ตีกลับยิ่งใหญ่ บุคคลผู้มีคุณธรรมกลับไร้ชื่อเสียง” (“黄钟毁弃，瓦釜雷鸣；谗人高张，贤士无名。”) (成语大词典, p. 492)

(4) สำนวนจีนที่ใช้ระฆังในการเปรียบเทียบเปรยกับวัยชรา ได้แก่ สำนวน “老态龙钟” lǎo tài lóng zhōng และสำนวน “老迈龙钟” lǎo mài lóng zhōng แก่เฒ่าตั้งระฆังมังกร ในสำนวนนี้ระฆังมังกร ใช้เปรียบเทียบเปรยถึงวัยแก่ชราที่ร่างกายเดินเหินลำบาก ที่มาของสำนวนมาจากบทกลอนในสมัยราชวงศ์ซ่ง ชื่อสำเนา

³八尺 ปาฉือในอดีตหากเทียบกับความสูงในปัจจุบัน ประมาณ 184 เซนติเมตร หนึ่งในฉือฉือมีค่าประมาณ 23.04 เซนติเมตร

ฟังเสียงฝนพรำ 《听雨》 ประพันธ์โดยลูโยวเนื้อหาของบทกลอน คือ “ความซราแก่เฒ่า ปวดเมื่อยหลังค่อม เข้าใจถ่องแท้ถึงสัจธรรม ผ้าที่ปิดเครื่องครัว ของที่ใส่ขลุ่ยไว้มิได้เปิดออก นิ่งฟังเสียงฝนตกปรอย ๆ” (“老态龙钟疾未平，更堪俗事败幽情。纱橱笛罩差堪乐，且听萧萧暮雨声。”) (成语大词典, p. 641-642) และยังมีสำนวน “钟鸣漏尽” zhōng míng lòu jìn ระวังตั้ง นาฬิกาหยดน้ำหมดสิ้น ชีว ไกล้วม้วยมรณา ในสำนวนนี้ “漏” lòu มาจาก “滴漏” dī lòu เป็นเครื่องมือในการนับเวลาในสมัยโบราณ สำนวนนี้ หมายถึง ระวังตอนเช้าตั้งแล้ว และหยดน้ำในนาฬิกาน้ำก็หยดหมดแล้ว ถึงเวลากลางคืนแล้ว สำนวนนี้ใช้เปรียบเปรยถึงคนที่ถึงวัยแก่ชรา เหลือเวลาชีวิตไม่มากแล้ว ที่มาสำนวนนี้มาจากตำราในสมัยราชวงศ์ฮั่น เรื่องข้อวิพากษ์การเมือง 《政论》 ประพันธ์โดยชุยฮู้อี เนื้อหาของตำราที่กล่าวถึงสำนวน ได้กล่าวถึงคำพูดของเถียนอวี่ เถียนอวี่เป็นขุนนางจนอายุเจ็ดสิบปีแล้ว แต่ราชสำนักก็ยังแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นและทำงานต่อไปอีก เถียนอวี่ขอลาออกอยู่หลายครั้ง แต่ราชสำนักเห็นว่าสุขภาพเขายังดีอยู่ จึงยังให้เขาทำต่อไป เถียนอวี่จึงพูดว่า “ข้าก็อายุเจ็ดสิบแล้วยังครองตำแหน่งเอาไว้ได้อย่างไร มันเปรียบเหมือนกับนาฬิกานับเวลาที่นับจนหมดเวลาแล้ว ระวังตอนเช้าก็ตั้งแล้ว ยังไม่หยุดทำงานอีก แบบนี้เป็นผลเสียต่อประชาชน” และสุดท้ายเขาก็ขอลาออกจากตำแหน่งได้สำเร็จ (“钟鸣漏尽，洛阳城中不得有行者。”) (成语大词典, p. 1435)

(5) สำนวนจีนที่ใช้ระวังในการเปรียบเปรยถึงการสำนึกตัว ได้แก่ สำนวน “晨钟暮鼓” chén zhōng mù gǔ และ “暮鼓晨钟” mù gǔ chén zhōng เข้าตีระฆัง สายันต์ตีกลอง หมายถึง กิจวัตรประจำวันของพระสงฆ์ ตอนเช้าตีระฆัง ตอนเย็นตีกลอง ภายหลังนำมาใช้เป็นสำนวนในความหมายที่เป็นคำพูดที่ทำให้คนรู้สึกตื่นตัว สำนึกตัว ที่มาสำนวนนี้มาจากบทกลอนสมัยราชวงศ์ซ่ง เรื่อง หลูชานเกา 《庐山高》 ประพันธ์โดยโหวหยางชิวเนื้อหาของบทกลอน คือ “แสงอาทิตย์สีแดงสาดส่อง กำแพงผืนป่าสีเขียว มองไปไกลโพ้นแล้วกลับมามองใกล้ตา แสงนี้ส่องสะท้อนศาลา ตีระฆังยามเช้าตีกลองยามเย็น เมฆลอยผ่านธงแห่งธรรม” (“但见丹霞翠壁远近映楼阁，晨钟暮鼓杳霭罗幡幢。”) (成语大词典, p. 181 และ p. 753)

2. ชิ่งกับภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีน

ชิ่ง (磬) เป็นเครื่องดนตรีที่ทำจากหิน หมายถึง หยก และหินที่ทำให้เกิดเสียง ใช้การตีในการบรรเลง คำที่ใช้หมายถึง ชิ่ง ในสำนวนจีนมีคำว่า “磬” qìng (ชิ่ง) และคำว่า “玉” yù (หยก) โดยเครื่องดนตรีที่พบใช้คู่กับชิ่ง ได้แก่ “金” jīn (ในสำนวนที่ปรากฏนี้ หมายถึง ระวัง) ดังพบในสำนวน “金声玉振” jīn shēng yù zhèn และปรากฏคู่กับเครื่องดนตรีหลายชนิด ได้แก่ “金石丝竹” jīn shí sī zhú โดยชิ่งที่ใช้ในสำนวนจีนใช้ในการเปรียบเปรยถึง (1) ความว่างเปล่า และ (2) คนที่มีความรู้มาก

(1) สำนวนจีนที่ใช้ชิ่งในการเปรียบเปรยถึงความว่างเปล่า ชิ่ง (磬) เป็นเครื่องดนตรีโบราณจะใช้การห้อยกับเสา ทำให้เกิดเสียงด้วยการตี ลักษณะการห้อยอยู่กับเสานี้จึงใช้ในสำนวนที่เปรียบเปรยถึงความว่างเปล่า ได้แก่ สำนวน “室如悬磬” shì rú xuán qìng ว่างเปล่าตั้งแควนชิ่ง หมายถึง บ้านหรือห้องเหมือนกับชิ่งที่ก้างห้อยอยู่ ใช้เปรียบเปรยว่า คลังทรัพย์สินว่างเปล่า ใช้บรรยายความยากจน ภายในบ้านว่างเปล่าไม่มีอะไรเลย ที่มาสำนวนนี้มาจากตำรากั๋วอวี่ ตอนหลูอวี่ (ฉบับแรก) 《国语·鲁语上》 มีบทที่กล่าวว่า

ฉีเซียงกงพูดว่า “ในบ้านชาวบ้านว่างเปล่า เหมือนกับการแขวนชิง พื้นดินก็แห้งแล้งไม่มีแม้หญ้าขึ้น แล้วเหตุใดจะไม่กลัวเล่า” (“室如悬磬, 野无青草, 何恃而不恐? ”) (成语大词典, p. 988)

(2) **สำนวนจีนที่ใช้ซึ่งในการเปรียบเปรยถึงคนที่มีความรู้มาก** มีความสามารถโดดเด่นหลายอย่าง ได้แก่ สำนวน “金声玉振” jīn shēng yù zhèn ระฆังตั้ง ซึ่งสะท้อน ชื่อเสียงขจรไกล “金” jīn ในสำนวนนี้หมายถึง ระฆัง “玉” yù ในสำนวนนี้หมายถึง ซึ่ง ใช้ในการเปรียบเปรยถึงคนที่มีความรู้มาก มีความสามารถโดดเด่นหลายอย่าง เป็นที่รู้จักถึงความสามารถกันโดยทั่วไป ปรากฏในตำราเมิ่งจื่อ ตอนหมิ่นบท (ฉบับต่อ) 《孟子·万章下》 มีบทที่กล่าวว่า “ความสำเร็จของปรมาจารย์ขงจื่อ เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป” (“孔子之谓集大成, 集大成也者, 金声而玉振也。”) เป็นบทที่เมิ่งจื่อชื่นชมขงจื่อว่าเป็นบุคคลที่มีความสามารถและมีคุณธรรม มีความรู้สึกซึ่งหลายแขนง เปรียบดั่งการบรรเลงดนตรี การใช้ระฆังทำให้เกิดเสียงอันไพเราะ การใช้ซึ่งในการบรรเลงปิดท้าย ใช้ในการชื่นชมแนวคิดที่ยิ่งใหญ่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมของขงจื่อ (成语大词典, p. 563)

3. กลองกับภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีน

กลอง (鼓) เป็นเครื่องดนตรีที่ทำจากหนัง คำที่ใช้หมายถึง กลอง ในสำนวนจีนมีคำว่า “鼓” gǔ โดยเครื่องดนตรีที่พบใช้คู่กับกลองได้แก่ “金” jīn (ระฆัง) ดังพบในสำนวน “擂鼓鸣金” léi gǔ míng jīn “锣” luó (ฆ้อง) ดังพบในสำนวน “锣鼓喧天” luó gǔ xuān tiān “当面鼓, 对面锣” dāng miàn gǔ, duì miàn luó “密锣紧鼓” mì luó jǐn gǔ “紧锣密鼓” jǐn luó mì gǔ “开台锣鼓” kāi tái luó gǔ “开场锣鼓” kāi chǎng luó gǔ และ “瑟” sè (เซ่อ) ดังพบในสำนวน “胶柱鼓瑟” jiāo zhù gǔ sè โดยกลองที่ใช้ในสำนวนจีน ใช้ในการเปรียบเปรยกับ (1) เสียงดังและบรรยากาศสนุกสนาน (2) การปลุกใจ การสู้รบ กำลังการสู้รบ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ (3) การถือเครื่องในประเพณีเดิม (4) การแสดงฝีมือต่อหน้าผู้มีฝีมือชั้นเซียน (5) การมีอำนาจ มีอิทธิพลกว้างขวาง (6) การวิพากษ์วิจารณ์ การพูด และ (7) การเริ่มต้น

(1) **สำนวนจีนที่ใช้กลองในการเปรียบเปรยถึงเสียงดัง เสียงดังแข็งแรงแ และบรรยากาศสนุกสนาน** ได้แก่ สำนวน “鼓乐喧天” gǔ yuè xuān tiān กลองดังฆ้องฟ้า หมายถึง เสียงดัง เสียงจ๊อกแจ๊กจ๊อแจ ประกาศให้คนอื่น ๆ รู้ การบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ เสียงดังจนถึงบนสวรรค์ เปรียบเปรยถึงบรรยากาศรื่นเริง คึกคัก สนุกสนาน ที่มาสำนวนนี้มาจากบทละครจิวเร่ืองซานหยวนจี้ ตอน การกำเนิด แต่งโดยเสิ่นไช่วเซียน ราชวงศ์หมิง 《三元记·诞生》 มีบทที่กล่าวว่า “เวลานี้ตึกตื่นคำคืนแล้ว แต่ทุกบ้านต่างก็ได้ยินเสียงบรรเลงดนตรี มีคนได้พูดขึ้นมาว่า ไปรับจอหงวนบ้านฝั่งกัน” (“夜来二更时分, 家家听得空中鼓乐喧天, 有人说道, 迎送状元到冯宅去。”) (成语大词典, p. 416) และสำนวนที่ใช้เปรียบเปรยถึงเสียงดังแข็งแรงแ ได้แก่ สำนวน “两部鼓吹” liǎng bù gǔ chuī กบร้องดั่งลั่นกลอง หมายถึง ดนตรีที่กองทหารเกียรติยศร่วมกันบรรเลง ปัจจุบันใช้หมายถึง เสียงกบร้อง สำนวนนี้มาจากตำนานหนานฉี ตอนชีวประวัติข่งจื่ออู๋ 《南齐书·孔稚珪传》 ในบทที่กล่าวว่า “จึงจิวมาถึงบ้านของข่งจื่ออู๋ พูดว่า ลานบ้านของท่านข้างรกรัก หญ้าขึ้นไม่ได้ตัด เสียงกบร้องดัง ทำไม่ถึงทำเช่นนี้เล่า ข่งจื่ออู๋ตอบว่า ก็เพราะว่าข้าชอบแบบนี้ชีวิตที่ธรรมดามีความสุขกับธรรมชาติ (บรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ มีเสียงกบร้อง) ข้าไม่อยากจะทำเหมือนท่านที่ทำทุกอย่างตามระเบียบ ต้องรู้ขีดจำกัดในทุกอย่าง” (“门庭之内, 草莱不剪, 中有蛙鸣, 或问之曰: ‘欲为陈蕃乎?’ 稚珪笑曰: ‘我以此当两部鼓吹, 何必期效仲举。’ ”) (成语大词典, p.

661) ส่วนวนที่ใช้ในการเปรียบเปรยถึงบรรยากาศต่าง ๆ ได้แก่ ส่วนวน “锣鼓喧天” *luó gǔ xuān tiān* ตีฆ้อง ตีกลอง ร้องป่าว ใช้เปรียบเปรยบรรยากาศการต่อสู้ที่ดุเดือด หรือ บรรยากาศการเฉลิมฉลองที่ครึกครื้น ที่มาส่วนวนนี้มาจากเรื่องเล่าตามเป็นตัวละคร *《单鞭夺槊》* ประพันธ์โดยซ่งจุงเสียน ราชวงศ์หยวนมีบทที่กล่าวว่า “เดินทางมาถึงด้านหน้าเขาหมิงซาน ได้ยินเสียงกลองดังทั่วฟ้า กองทัพนั้นมีไม่ถึงสามพัน มีแม่ทัพอยู่หนึ่งนาย มีลักษณะเป็นผู้กล้า มีความชำนาญการต่อสู้” (“早来到北邙前面，猛听的锣鼓喧天，那军不到三千，拥出个将一员，雄纠纠威风武艺显。”) (成语大词典, p. 692)

(2) ส่วนวนเงินที่ใช้กลองในการเปรียบเปรยถึงการปลุกใจ การสู้รบ กำลังการสู้รบ หรือ สถานการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ ส่วนวน “一鼓作气” *yī gǔ zuò qì* ลั่นกลองปลุกใจ ใช้เปรียบเปรยในการใช้โอกาสตอนที่กำลังฮึกเหิมทำให้เสร็จในครั้งเดียว ที่มาส่วนวนนี้มาจากบันทึกประวัติศาสตร์จิวจ้วน ตอนจวงกงสื่อเหนียน *《左传·庄公十年》* มีบทที่กล่าวว่า “การศึกษาต้องอาศัยความกล้าหาญ การตีกลองครั้งแรกเป็นการปลุกใจให้ฮึกเหิม ตีครั้งที่สองพลังความฮึกเหิมเริ่มถดถอย ตีครั้งที่สามพลังกำลังความฮึกเหิมหมดสิ้น” (“夫战，勇气也。一鼓作气，再而衰，三而竭。”) (成语大词典, p. 1281) ส่วนวน “鸣鼓而攻之” *míng gǔ ér gōng zhī* และ “鸣鼓而攻” *míng gǔ ér gōng* ลั่นกลองประกาศศึก ในส่วนวนนี้ “鸣鼓” หมายถึง การตีกลอง “攻” หมายถึง การประกาศโทษและทำการปราบปรามศัตรู ความหมายของส่วนวนนี้ หมายถึง การตีกลองเสียงดัง ทางตรงประกาศและเตรียมบุกเข้าปราบศัตรู ที่มาส่วนวนมาจากคัมภีร์หลุนอี่ว เขียนจัน *《论语·先进》* มีบทที่ขงจื่อ กล่าวว่า “หฺร่านฉิวตอนนี้ไม่ใช่ลูกศิษย์ของเราแล้ว พวกท่านสามารถนำทัพไปตีเขาได้ (เหตุเพราะหฺร่านฉิวไปช่วยคนไม่ดี)” (“非吾徒也，小子鸣鼓而攻之可也。”) (成语大词典, p. 739) ส่วนวน “重整旗鼓” *chóng zhěng qí gǔ* ตีกลองซึกง ใช้เปรียบเปรยถึงการพ่ายแพ้ หรือผ่านพ้นอุปสรรค เตรียมพลังกำลังเพื่อเริ่มทำอีกครั้ง ที่มาส่วนวนนี้มาจากบันทึกพระภิกษุหยวนอู๋ บทที่ 17 สมัยราชวงศ์ซ่ง *《圆悟佛果禅师语录》* กล่าวว่า “ดวงไฟแห่งศาสนาได้ปรับเปลี่ยนอยู่ที่ซุซัน ดั่งการสวมใส่เสื้อเกราะอีกครั้ง” (“法灯重整枪旗，再装甲冑。”) (成语大词典, p. 201) ส่วนวน “擂鼓鸣金” *léi gǔ míng jīn* ลั่นกลองประกาศศึกดา ส่วนวนนี้ใช้ในการบรรยายบรรยากาศการตีกลอง ตีระฆังก่อนออกรบเพื่อแสดงแสนยานุภาพของกองทัพ ส่วนวนนี้มีที่มาจากเพลงอุปรากรอุสื่อผาย *《午时牌》* มีบทที่กล่าวว่า “วันนี้ได้ส่งคำสั่งทหาร และสิ่งที่กำชับท่านคือ ไม่ให้ยกธงประกาศศึก ไม่ให้ตีกลองตีระฆังร้องป่าว” (“我今日传了将令，则要您记的叮咛：也不许摇旗呐喊，也不许擂鼓鸣金。”) (成语大词典, p. 646) และส่วนวนที่ใช้ในการเปรียบเปรยถึงสถานการณ์ ได้แก่ ส่วนวน “偃旗息鼓” *yǎn qí xī gǔ* ล้มธงศึก หยุดตีกลอง หมายถึง ปฏิบัติการที่เป็นความลับ ไม่เปิดเผยเป้าหมาย และใช้หมายถึง การหยุดยั้งการสู้รบ ปัจจุบันเปรียบเปรยถึงสถานการณ์ที่จำเป็นต้องหยุดทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งกลางคัน ส่วนวนนี้มาจากเรื่องสามก๊ก ตำราแคว้นซู่ ชิวประวัติเจ้าอวี่น *《三国志·蜀书·赵云传》* ในบทที่กล่าวว่า “หลังจากสู้กับกองทัพเฉาเซา เจ้าอวี่นได้ช่วยแม่ทัพหวงจุงเอาไว้ได้ กองทัพเฉาเซาได้บุกตามมา เจ้าอวี่นกลับเข้าทัพ สั่งให้เปิดประตูให้กว้าง ลดธงลง หยุดตีกลอง เมื่อเฉาเซาเห็น ก็ระแวงว่าเจ้าอวี่นมีกองกำลังทหารที่ดักข่มอยู่มาก และครั้งนี้ก็เป็นการหลอกล่อให้ไปติดกับดัก จึงถอยทัพกลับไป” (“云入营，更大开门，偃旗息鼓，公（曹操）军疑云有伏兵，引去。”) (成语大词典, p. 1253) ส่วนวน “旗鼓相当” *qí gǔ xiāng dāng* “旗鼓” ธงกลองสองทัพตั้งเสมอ หมายถึง ธงและกลองที่ใช้เพื่อ

ส่งสัญญาณการออกรบในสมัยก่อน เดิมใช้หมายถึงการรบของสองกำลังพล ต่อมาใช้หมายถึง กำลังความสามารถของสองฝ่ายเท่ากัน ส่วนนวนนี้มาจากเรื่องสามก๊กตอนเว่ยผู้ ชิวประวัติของก่วนลู่ 《三国志·魏蜀·管辂传》 ในบทที่กล่าวชีวประวัติของก่วนลู่ “รูปลักษณะและนิสัยของก่วนลู่ไว้ว่า รูปลักษณะอัปลักษณ์ ไม่น่าเกรงขาม ชอบการตีเหล็ก พุดจาเรื่อยเปื่อยเวลาทานอาหาร คนที่รู้จักเขาจะชอบเขา ไม่ได้ให้การเคารพเขาเหมือนขุนนางคนอื่น แต่ให้ความรักและความสนิทสนมกับเขา โดยในคำอธิบายประกอบได้พุดถึงบทสนทนาที่ก่วนลู่พุดคุยกับจ้อซุนหลังจากที่ตีเหล็กด้วยกัน ก่วนลู่ได้ถามจ้อซุนว่า “วันนี้ท่านได้มานั่งตีกับข้า ไม่เป็นการลดเกียรติของท่านหรือ จ้อซุนได้กล่าวตอบว่า ‘ข้ายินดีเสมอกับท่าน’ ” (“容貌粗丑，无威仪而嗜酒，饮食言戏，不择非类，故人多爱之而不敬也。” 《管辂别传》：“酒劲之后，管辂问子春：‘今欲与辂为对者，若府君四坐之士邪？’子春曰：‘吾欲自与卿旗鼓相当’ ”) (成语大词典, p. 814)

(3) **สำนวนจีนที่ใช้กลองในการเปรียบเปรยถึงการถือเคร่งในประเพณีเดิม** ได้แก่ สำนวน “胶柱鼓瑟” jiāo zhù gǔ sè “瑟” sè อ่านว่า เซอ เป็นเครื่องดนตรีเครื่องสายโบราณชนิดหนึ่ง “柱” zhù หมายถึง หย่อง ไม้สั้นที่ใช้ในการปรับเสียงดนตรี ใช้กาวติดหย่องไม่ให้เคลื่อน เสียงของเซอก็จะไม่เพี้ยน ใช้เปรียบเปรยถึงการถือเคร่งในประเพณีดั้งเดิม ไม่รู้จักการปรับเปลี่ยน ที่มาสำนวนนี้มาจากบันทึกประวัติศาสตร์ ลือจี้ ตอนชีวประวัติของเหลียนพั่วกับลินเซียงหู่ 《史记·廉颇蔺相如列传》 มีบทที่กล่าวว่า “ลินเซียงหู่ กล่าวว่า เป็นเพราะชื่อเสียงของเจ้าคั่ว เจ้าคั่วได้รับตำแหน่ง ก็เหมือนกับการใช้กาวติดกับหย่องแล้วใช้บรรเลงพิณ เจ้าคั่วแค่เข้าใจสิ่งที่พ่อเขาได้บันทึกเอาไว้ แต่เขากลับไม่รู้วิธีการปรับใช้” (“蔺相如曰：‘王以名使括，若胶柱而鼓瑟耳。括徒能读其父书传，不知合变也。’ ”) (成语大词典, p. 547)

(4) **สำนวนจีนที่ใช้กลองในการเปรียบเปรยถึงแสดงฝีมือต่อหน้าผู้มีฝีมือชั้นเซียน** ได้แก่ สำนวน “布鼓雷门” bù gǔ léi mén ตีกลองบ้านต่อน้ำกลองหลวง “布鼓” หมายถึง เอาผ้ามาทำกลอง หรือหมายถึงกลองธรรมดา “雷门” เป็นชื่อประตูเมืองไควจีในสมัยก่อน ตำนานเล่าว่าประตูเหลยเหมินมีกลองยักษ์อยู่ เวลาที่ตีกลองเสียงจะดังไปถึงเมืองลั่วหยาง ต่อมาใช้เปรียบเปรยว่า แสดงฝีมือต่อหน้าผู้มีฝีมือชั้นเซียน ที่มาสำนวนนี้มาจากฮั่นชู ตอนชีวประวัติหวังจุน 《汉书·王尊传》 มีบทที่กล่าวว่า “อย่าเอากลองธรรมดาเดินผ่านประตูเหลยเหมิน เช่นนี้เป็นการเอากลองเล็กไปสู้กลองใหญ่” (“毋持布鼓过雷门。”) (成语大词典, p. 148)

(5) **สำนวนจีนที่ใช้กลองในการเปรียบเปรยถึงการมีอำนาจ มีอิทธิพลกว้างขวาง** ได้แก่ สำนวน “大张旗鼓” dà zhāng qí gǔ วางทัพตีกลองชูธงศึก “张” zhāng หมายถึง การจัดวาง เดิมใช้หมายถึง กองทัพยกธงขึ้นสูง ตีกลองรบเสียงดัง จัดทัพอย่างยิ่งใหญ่ ปัจจุบันใช้เปรียบเปรยถึงการมีอำนาจ มีอิทธิพลกว้างขวาง ที่มาสำนวนนี้มาจากบทกลอน นำนำเส้นแดนศึกไชหยวนสิง ประพันธ์โดยซุ่ยหรง ราชวงศ์ถัง 《塞垣行》 มีบทที่กล่าวว่า “ภูเขาที่ถูกขบดบัง ทางธงบรรเลงกลอง เส้นทางเล็ก ๆ ที่ไกลโพ้นนั้นเต็มไปด้วยอาวุธ” (“蔽山张旗鼓，间道潜锋镝”) (成语大词典, p. 257)

(6) **สำนวนจีนที่ใช้กลองในการเปรียบเปรยการวิพากษ์วิจารณ์ การพุด** ได้แก่ สำนวน “当面鼓，对面锣” dāng miàn gǔ, duì miàn luó ใช้เปรียบเปรยการวิพากษ์วิจารณ์ โต้เถียงกันต่อหน้า ที่มาสำนวนนี้มาจากนิยายจินผิงเหมย ตอนที่ 51 《金瓶梅词话》 ประพันธ์โดยผู้ประพันธ์นามสมมุติหลานหลิง เชี่ยวเซียวเซียง สมัยราชวงศ์หมิง “ถ้าเป็นข้า พวกท่านสองคนคงจะเป็นคนวิจารณ์ ตั้งประเด็นโต้เถียงไข่มุข”

(“要着我，你两个当面锣对面鼓的对不是!”) (成语大词典, p. 267) สำนวน “摇唇鼓舌” yáo chún gǔ shé สำนวน “鼓唇摇舌” gǔ chún yáo shé และสำนวน “摇吻鼓舌” yáo wěn gǔ shé ปากเป็นกลอง วาจาปลุกปั่น ใช้เปรียบเปรยถึง การปลุกกระดม ปลุกปั่น การพูดมาก ชอบตีฝีปาก ที่มาสำนวนนี้มาจากตำราจวงจื่อ ตอนเต้าจื่อ 《庄子·盗跖》 ในสมัยขุนชิวจั้นกั๋ว ขงจื่อและลูกศิษย์ได้เผยแพร่หลักความกตัญญู จวงจื่อวิพากษ์วิจารณ์ขงจื่อในบทเต้าจื่อนี้ กล่าวว่า “บุคคลนี้ก็คือคนแคว้นหลู่ ข่งชิว เขาไม่ได้เพาะปลูกแต่ได้กินข้าว เขาไม่ได้ถักทอแต่มีเสื้อผ้าใส่ ทั้งหมดนี้ต่างก็อาศัยฝีปากเขา” (“不耕而食，不织而衣，摇唇鼓舌，擅生是非”) (成语大词典, p. 1263, p. 416 และ p. 1265) และสำนวนที่ใช้เปรียบเปรยถึงสถานการณ์ที่มีการอภิปรายที่ตึงเครียด ได้แก่ “密锣紧鼓” mì luó jǐn gǔ ซ้องซิดกลองตึง และสำนวน “紧锣密鼓” jǐn luó mì gǔ กลองตึงซ้องซิด มีที่มาสำนวนมาจากงานเขียนของหูจื่อเจวียน เรื่อง ระหว่างที่ฉันเขียนเรื่องดอกกลิลลี่ 《我写〈百合花〉的经过》 กล่าวถึง ตอนที่ฉันเขียนเรื่อง “ระหว่างที่ฉันเขียนเรื่องดอกกลิลลี่” เป็นช่วงที่พวกต่อต้านฝ่ายขวากำลังต่อสู้กันอย่างตึงเครียดใช้ในการเปรียบเปรยถึงบรรยากาศกิจกรรมสาธารณะที่มีบรรยากาศตึงเครียด หรือ การเตรียมอภิปรายในสถานการณ์ที่ตึงเครียด (“我写《百合花》的时候，正是‘反右派’斗争处于紧锣密鼓之际。”) (成语大词典, p. 567 และ p. 721)

(7) สำนวนเงินที่ใช้กลองในการเปรียบเปรยถึงการเริ่มต้น ได้แก่ สำนวน “开台锣鼓” kāi tái luó gǔ โหมโรงบรรเลงกลองซ้อง เดิมใช้หมายถึงการบรรเลงร่วมกันของเครื่องดนตรีก่อนเปิดการแสดง อุปรากรจีน ต่อมาใช้เปรียบเปรยการเริ่มต้นทำงานหรือกิจกรรมใดใด (成语大词典, p. 605) ความหมายเดียวกันกับสำนวน “开场锣鼓” kāi chǎng luó gǔ โหมโรงบรรเลงกลองซ้อง ที่มาสำนวนนี้มาจากบทอภิปรายของเหมา เจ๋อตุง เรื่องทิศทางของประเทศจีน 《新民主主义论·中国向何处去》 กล่าวว่า “สำหรับปัญหาเรื่องวัฒนธรรม ตัวเรานับว่าเป็นคนนอกสาขานี้ อยากจะศึกษาให้เข้าใจ และตอนนี้ก็กำลังเริ่มศึกษา ยังดีที่มีสหายที่มีบทความดีเขียนไว้เป็นจำนวนมาก คนที่ไม่ค่อยรู้อย่างเราก็นับว่าเป็นการเริ่มต้นการเรียนรู้” (“对于文化问题，我是门外汉，想研究一下，也方在开始。好在诞安许多同志已有详尽的文章，我的粗枝大叶的东西，就当作一番开台锣鼓好了。”) (成语大词典, p. 603)

4. ฉิน เซ่อ และฝีผากับภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีน

ฉิน (琴) เซ่อ (瑟) ฝีผา (琵琶) เป็นเครื่องดนตรีที่มักใช้แสดงร่วมกัน โดยเครื่องดนตรีที่พบใช้คู่กับฉินเซ่อ ฝีผา ได้แก่ “铁板” tiě bǎn คำว่า “板” bǎn มาจาก “绰板” chuò bǎn อ่านว่า ชั่วป่าน ชั่วป่านเป็นแผ่นที่ใช้การกระทบของแผ่นทำให้เกิดเสียง เป็นเครื่องดนตรีของจีน พบในสำนวน “铜琶铁板” tóng pá tiě bǎn และเครื่องดนตรีเครื่องสายยังปรากฏคู่กับเครื่องดนตรีหลายชนิด ได้แก่ “金石丝竹” jīn shí sī zhú โดยฉิน เซ่อ ฝีผาที่ใช้ในสำนวนจีนมักใช้ในการเปรียบเปรย (1) การบรรเลงดนตรี (2) ความสามารถด้านศิลปะ และลักษณะของปัญญาชน (3) การระลึก ความเศร้าโศก (4) ความเรียบง่าย ความซื่อตรง (5) ความรัก ความสัมพันธ์ของสามีภรรยา และ (6) สิ่งของล้ำค่า

(1) สำนวนเงินที่ใช้ฉิน ฝีผาในการเปรียบเปรยถึงการบรรเลงดนตรี ได้แก่ สำนวน “对牛弹琴” duì niú tán qín ติดพิณให้วัว/ควายฟัง ใช้เปรียบเปรยถึงการพูดอธิบายเหตุผลกับคนเขลา หรือคนนอกวงการ เป็นการเสียเวลาเปล่า ๆ ปัจจุบันยังใช้ในการล้อเลียนเสียดสีคนที่พูดแล้วไม่รู้จักดูคู่สนทนา ที่มาสำนวนนี้มาจากนักกวีนามว่าหมู่หรง สมัยราชวงศ์ฮั่น จากเรื่องหลักแห่งความไม่แน่ชัด 《理惑论》 เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ

พุทธศาสนา โดยมีบทที่กล่าวว่า “กงหมิงอีบรรเลงเพลงที่แสนไพเราะให้กับวัว/ควายฟัง วัว/ควายก็ยังคองนอนที่พื้นเช่นเดิม” (“公明仪为牛弹清角之操，伏食如故”) (成语大词典, p. 305) ส่วน “铜琶铁板” *tóng pá tiě bǎn* ผีผาซัวปานเหมือนต่างเป็นเอกลักษณ์ ใช้เปรียบเปรยถึงเนื้อเพลงหรือดนตรีที่อีกheim ที่มาส่วนนี้มาจากหนังสือเรื่องบันทึกลูกเขย บันทึกลูกเขยเรื่องราวทั่วไปของราชสำนักและประชาชนในสมัยราชวงศ์ซ่งได้ แต่งโดยอิวเหวินเป่า 《吹剑录·外集》 มีบทที่กล่าวว่า “มหากวีชุดงโพออยู่ที่สำนักอันหลิน มีทหารผู้ช่วยในกองบัญชาการขึ้นชมบทกวี ซูซื่อได้ถามว่า บทกลอนของฉินเทียบได้กับนักกวีทิวหย่งหรือไม่ อีกฝ่ายไม่ได้ตอบคำถามของซู่ซื่อโดยตรง แต่ได้ใช้บทกลอนที่เป็นเอกลักษณ์ของนักกวีทั้งสองมาตอบ โดยใช้บทกวีของซู่ซื่อ 《念奴娇·赤壁怀古》 และบทกวีของทิวหย่ง 《雨霖铃·寒蝉凄切》 มาเปรียบว่าทั้งสองคนมีความโดดเด่นที่แตกต่างกัน เหมือนกับผีผา กับ ซัวปาน (ซัวปานเป็นแผ่นที่ใช้การกระทบของแผ่นทำให้เกิดเสียง เป็นเครื่องดนตรีของจีน” (“东坡在玉堂日，有幕士善歌，因问：‘我词何如柳词？’对曰：‘柳郎中词，只好十七八女郎，执红牙板，歌“杨柳外晓风残月”；学士词，须关西大汉铜琶，铁绰板，唱《大江东去》。’公为之绝倒。”) (成语大词典, p. 1070)

(2) ส่วนเงินที่ใช้เงินในการเปรียบเปรยถึงความสามารถด้านศิลปะ และลักษณะของปัญญาชน ได้แก่ ส่วน “琴棋书画” *qín qí shū huà* ศิลปะทั้งสี่ หมายถึง การตีพิณหรือตีฉิม การเล่นหมากรุก ตีอักษร และการวาดภาพ เป็นการเปรียบเปรยความสามารถในศิลปะต่าง ๆ สี่ประการ ดังปรากฏในนิยายเรื่อง เป่ย์เม้งสี่เหยียน ฉบับที่ห้า ประพันธ์โดยซุนกวนเขียน สมัยราชวงศ์ซ่ง 《北梦琐言》 มีบทที่กล่าวว่า “ถึงเกาเซ่อ เป็นคนเผิงโจ้ว มีความฉลาดหลักแหลม ความรู้มาก มีความรู้ความสามารถ ความรู้ด้านโหราศาสตร์ ดนตรี ดารา หรือภาพวาด ชลี่ยาวหรือฉิมอยู่ฉิน ต่างก็เล่นได้ทั้งนั้น” (“唐高测，彭州人。聪明博识，文翰纵横。至于天文历数，琴棋书画，长笛胡琴，率梁朝朱异之流。”) (成语大词典, p. 843) “琴心剑胆” *qín xīn jiàn dǎn* บุรุษรู้ตั้งพิณ กล้าตั้งกระบี่ และ ส่วน “剑胆琴心” *jiàn dǎn qín xīn* บุรุษกล้าตั้งกระบี่ รู้ตั้งพิณ ในส่วนนี้มีคำว่า กระบี่ “剑” *jiàn* เหตุเพราะในสมัยโบราณบุรุษมักพกกระบี่ หรือ ดาบไว้ข้างกาย ส่วนนี้ใช้เปรียบเปรยกับบุรุษผู้เป็นปัญญาชน และก็ยังเป็นบุรุษที่มีความกล้าหาญดั่งนักรบ มีที่มาของส่วนจากบทกลอนเรื่องจี้ตังอิวจี้ ประพันธ์โดยอู๋ไหล ราชวงศ์หยวน 《寄董与凡》 มีบทที่กล่าวว่า “บางครั้งเรานั่งบนท่า หรือ เตี้ยขนาดเล็กรบเพลงพิณ เสียงพิณบรรเลงซ่า ๆ บางครั้งมือก็ถือพู่ยาวไว้รำรำเพลงกระบี่ เสมือนว่าความกล้าหาญถูกปลดปล่อย” (“小榻琴心展，长缨剑胆舒。”) (成语大词典, p. 541, p. 884)

(3) ส่วนเงินที่ใช้เงินในการเปรียบเปรยถึงการระลึก ความเศร้าโศก ได้แก่ ส่วน “人琴俱亡” *rén qín jù wáng* บุรุษด้วยพิณม้วยมรณา หมายถึง เมื่อคนล่วงลับไปแล้ว เสียงพิณก็ได้เลือนหายไปด้วย ใช้ในการแสดงถึงการระลึกถึงความเศร้าสร้อยที่มีต่อผู้ตาย มีที่มาของส่วนจากบันทึกลูกเขยชื่อซัวซินอิว บทความเศร้าโศกแห่งการจากลา 《世说新语·伤逝》 มีบทที่กล่าวว่า “หวังจื่อโฮย⁴ และหวังจื่อจิ่ง⁵ ป่วยหนัก แต่หวังจื่อจิ่งได้ตายจากไปเสียก่อน หวังจื่อโฮยใช้ฉินที่หวังจื่อจิ่งเคยใช้บรรเลง แต่สายของฉินนั้นไม่ตรงกับทำนองเดิมเสียแล้ว เขาโยนฉินลงพื้น และพึมพำว่า “จื่อจิ่ง จื่อจิ่ง เจ้าตายไปแล้ว ฉินของเจ้าก็ตายไปเช่นกัน” (“王子猷、子敬俱病笃，而子敬先亡。子猷……取子敬琴弹，弦既不调，掷地云：‘子敬，子敬，人琴俱亡！’”) (成语大词典, p. 885)

⁴ บุตรคนที่ 5 ของหวังซีจื่อ (王羲之) นักอักษรศิลป์มือเอกของจีน

⁵ บุตรคนที่ 7 ของหวังซีจื่อ (王羲之) นักอักษรศิลป์มือเอกของจีน

(4) **สำนวนจีนที่ใช้ฉินในการเปรียบเปรยถึงความเรียบง่าย ความซื่อตรง** ได้แก่ สำนวน “一琴一鹤” yī qín yī hè หนึ่งพิณหนึ่งกระเรียน หมายถึง ในลู่สัมภาระมีเพียงพิณหนึ่งเครื่อง และนกกกระเรียนหนึ่งตัว ใช้เปรียบเปรยถึงความเรียบง่าย ปัจจุบันยังใช้ในความหมายถึงข้าราชการที่ซื่อตรง มีคุณธรรม ที่มาของสำนวนมาจากบันทึกประวัติศาสตร์ราชวงศ์ซ่ง บทชีวประวัติของเจ้าเปี้ยน 《宋史·赵抃传》 มีบทที่กล่าวว่า “กษัตริย์เอ่ยวาจาว่า ได้อินมาว่าเจ้าเดินทางมา สิ่งที่พักติดตัวนำมาเพียงพิณหนึ่งเครื่อง และนกกกระเรียนหนึ่งตัว มีความซื่อตรง มีคุณธรรม สมควรแก่การยกย่องนั้” (“帝曰：‘闻卿匹马入蜀，以一琴一鹤自随；为政简易，亦称是乎！’ ”) (成语大词典, p. 1292)

(5) **สำนวนจีนที่ใช้ฉิน เชอ ผีผาในการเปรียบเปรยถึงความรัก สัมพันธ์ของสามีภรรยา** ได้แก่ สำนวน “琴心相挑” qín xīn xiāng tiāo เสียงพิณแทนใจ หมายถึง การใช้เสียงพิณในการแสดงถึงความรู้สึกความรักที่อยู่ภายในจิตใจ ที่มาสำนวนนี้มาจากบันทึกประวัติศาสตร์ชื่อจี้ ตอนชีวประวัติชื่อหม่าเซียงหู่ 《史记·司马相如列传》 ในบทที่กล่าวถึง “เศรษฐีหวังซุนมีบุตรสาวนามว่าเหวินจวิน เพิ่งจะเป็นมาได้ไม่นาน รักและชื่นชอบในคนตรียิ่งนัก ส่วนเซียงหู่ชายหนุ่มที่ยากจนนัก แต่เขามีเพื่อนที่เป็นขุนนางท้องถิ่นเซียงหู่ได้ไปงานเลี้ยงบ้านเศรษฐีกับเพื่อนขุนนาง ทำให้ได้พบกับเหวินจวินลูกสาวเศรษฐี และทั้งคู่ต่างก็ใช้เสียงพิณแสดงถึงความรู้สึกภายในใจ” (“是时卓王孙有女文君新寡，好音，故相如缪与令相重，而以琴心挑之”) (成语大词典, p. 844) สำนวน “琵琶别抱” pí pá bié bào ผีผาเปลี่ยนชาย ใช้เปรียบเปรยถึงผู้หญิงที่ทิ้งสามีไปแต่งงานใหม่ ที่มาสำนวนนี้มาจากลำน่าพิณผีผา ประพันธ์โดยกวีสมัยราชวงศ์ถัง ไปจิวอี้ 《琵琶行》 มีบทที่กล่าวว่า “เรียกแล้วเรียกอีกกว่านางจะย่างเท้าออกมา ในมือก็กดผีผาไว้ที่หน้าอก บดบังใบหน้าไปเสียครึ่งหน้า” (“千呼万唤始出来，犹抱琵琶半遮面”) (成语大词典, p. 790) สำนวน “琴瑟不调” qín sè bù tiáo และสำนวน “琴瑟不和” qín sè bù hé (成语大词典, p. 844) “琴” qín “瑟” sè หมายถึง ฉินและเชอไม่สามัคคีกัน ใช้เปรียบเปรยถึงความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นของสามีและภรรยา และยังใช้เปรียบเปรยถึงประกาศของหน่วยงานรัฐบาลที่ไม่เหมาะสม ไม่มีการปรับเปลี่ยน และหมายถึงแนวความคิดที่ไม่ตรงกัน ที่มาสำนวนมาจากคัมภีร์อันชู่ ตำราประวัติศาสตร์ราชวงศ์ฮั่น บทชีวประวัติตั้งงงชู่ 《汉书·董仲舒传》 กล่าวไว้ว่า “หากความคิดแต่ละฝ่ายไม่ตรงกัน ผู้เป็นบุรุษนั้นจักเข้าใจและปรับให้เหมาะสม เช่นนี้แล้วเรื่องราวใด ๆ ก็จักประสบความสำเร็จได้” (“窃譬之琴瑟不调，甚者必解而更张之，乃可鼓也。”) (成语大词典, p. 844) สำนวน “琴瑟和谐” qín sè hé xié ฉินเชอคล้องรับ หมายถึง ฉินและเชอที่ในสมัยโบราณเครื่องดนตรีทั้งสองชนิดนี้มักใช้ในการบรรเลงร่วมกัน สำนวนนี้จึงใช้ในการเปรียบถึงคู่สามีภรรยาที่มีความเข้าใจกันอย่างลึกซึ้ง รักใคร่สนิทสนมกลมเกลียวกัน ที่มาสำนวนนี้มาจากชิงโหลวสี่อหยัง ประพันธ์โดยสุยเหยียน สมัยราชวงศ์หยวน 《青楼十咏·言盟》 เป็นบทที่มักใช้ในการอวยพรในพิธีมงคลสมรส กล่าวว่า “การผูกใจไว้ด้วยกันเหมือนกับฉินและเชอ เพิ่งหวงหงส์ที่อยู่คู่กัน” (“结同心尽了今生，琴瑟和谐，鸾凤和鸣。”) (成语大词典, p. 844) สำนวน “琴瑟之好” qín sè zhī hǎo ฉินเชอคล้องรับ เป็นสำนวนที่มักใช้กล่าวในงานแต่งงานเช่นเดียวกัน ที่มาสำนวนมาจากคัมภีร์กวี ในบทกวางจีวี่ 《诗经·周南·关雎》 กล่าวไว้ว่า “หญิงสาวผู้มีจิตใจดีงามและมีหน้าตาที่สวยงามเหมาะกับการเป็นคู่ชีวิตในอุดมคติของสุภาพบุรุษ” (“窈窕淑女，琴瑟友之。”) (成语大词典, p. 844) และสำนวนที่มีความหมายเดียวกัน ได้แก่ สำนวน “琴瑟和鸣” qín sè hé míng ฉินเชอคล้องรับ หมายถึง การบรรเลงร่วมกันของฉินและเชอ เปรียบเปรยคู่สามีภรรยาที่รักใคร่กลมเกลียวกัน ที่มาสำนวนมา

จาก นิยายเรื่องท้องฟ้า สายฝน และดอกไม้ ตอนที่ 27 ประพันธ์โดยเถา เจินไหว สมัยราชวงศ์ซิง 《天雨花》 มีบทที่กล่าวว่า “วัยสิบเก้า พรราวเสน่ห์ การแต่งงานนี้ ฟ้าเป็นพยาน เป็นคู่ที่เกิดมาคู่กัน” (“年十九，红鸾照，琴瑟和鸣；这姻缘，天匹配，金童玉女。”) (《成语大词典》，p. 844)

(6) **สำนวนเงินที่ใช้เงินในการเปรียบเปรยถึงสิ่งของล้ำค่า** ได้แก่ สำนวน “焚琴煮鹤” fén qín zhǔ hè เเผาพิณต้มกระเรียน หมายถึง การเผาพิณเพื่อเอาเชื้อเพลิงมาใช้ต้มนกกกระเรียนขาว ในสำนวนนี้ “พิณ” มีความหมายว่า สิ่งของที่ล้ำค่า ใช้เปรียบเปรยกับการที่ทำบางอย่างเพื่อให้เจอกับสิ่งที่หวังไว้ในเร็ววัน โดยอาจไม่คำนึงถึงผลที่ตามมา ที่มาสำนวนนี้มาจากเรื่องสาวชิวอี๋อันฉงจ้วนฉี ประพันธ์โดยหูจื่อ สมัยราชวงศ์ซ่ง อ้างอิงมาจากบทกลอนซีซิง 《苕溪渔隐丛篆集》引《西清诗话》 มีบทที่กล่าวว่า “เนื้อหาของบทปกิณกะนี้มีเนื้อหาสัมพันธ์กับหลายเรื่อง โดยมากเป็นบันทึกบทความที่ใช้กลวิธีการพ้องเสียงบันทึกสิ่งที่พบเห็น และหนึ่งในนั้น มีบทที่กล่าวถึงภาพที่ทาลายบรรยากาศ ณ ตอนนั้น ได้แก่ การล้างเท้าในน้ำแร่ใสสะอาด ตากชั้นในบนพุ่มดอกไม้ ปลุกบ้านอยู่หลังภูเขาบดบังทัศนียภาพ ใช้พิณเป็นพื้นต้มนกกกระเรียนกิน ตอนชมวิวทิวทัศน์ไม่มีเหล่า หรือมีเหล่าในมือกลับไม่มีเต็มเหล่า ตีมน้ำชา ไม่ได้กลิ่นหอมของดอกไม้ ไม่ได้รสของน้ำชา บรรยากาศที่เงียบสงบในป่าสน ทันใดนั้นก็มรดมั่วของขุนนางวิ่งผ่านมา” (“义山《杂纂》，品目数十，盖以文滑稽者。其一曰杀风景，谓清泉濯足，花下晒裈，背山起楼，烧琴煮鹤，对花啜茶，松下喝道。”) (《成语大词典》，p. 345)

5. เชิงและอี่วกับภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีน

เชิง (笙) และอี่ว (竽) เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า ทำมาจากน้ำเต้า โดยเครื่องดนตรีที่พบใช้คู่กับเชิง ได้แก่ ฉิ่ง (磬) ดังพบในสำนวน “笙磬同音” shēng qìng tóng yīn โดยเชิงและอี่วที่ใช้ในสำนวนเงิน ใช้ในการเปรียบเปรย (1) การบรรเลงดนตรี เสียงดัง บรรยากาศสนุกสนาน (2) ความรัก ความสัมพันธ์

(1) **สำนวนเงินที่ใช้เชิงและอี่วในการเปรียบเปรยถึงการบรรเลงดนตรี เสียงดัง บรรยากาศสนุกสนาน** ได้แก่ สำนวน “笙歌鼎沸” shēng gē dǐng fèi เสียงเชิงครึกครื้น ใช้เปรียบเปรยเสียงดนตรี เสียงเพลง บรรยากาศครึกครื้น ที่มาสำนวนนี้มาจากบันทึกเมิ่งเหลียง (ความเพ้อฝัน) ตอน วันชิงเหม้ง 《梦梁录·清明节》 ประพันธ์โดย อู๋จื้อมู่ สมัยราชวงศ์ซ่งมีบทที่กล่าวว่า “วันนี้จะได้ดูเรือมังกร ผู้คนในเมืองไม่ว่าจะเป็นคนรวยหรือคนจน คนทั้งเมืองต่างก็ออกมาจากบ้านเพื่อชมบรรยากาศครึกครื้นนี้ มีเสียงดนตรีบรรเลง บรรยากาศครึกครื้น เสียงกลองดังสนั่น” (“此日又有龙舟可观，都人不论贫富，倾城而出，笙歌鼎沸，鼓吹喧天。”) (《成语大词典》，p. 961) สำนวน “滥竽充数” làn yú chōng shù แผงตัวเป่าอี่ว เปรียบเปรยว่าผู้ที่ไม่มีความสามารถแฝงตัวเข้าไปอยู่กับกลุ่มคนมีความสามารถ ของปลอมหลอกว่าเป็นของจริง หรือ ใช้ในการถ่อมตน ที่มาสำนวนนี้มาจากบันทึกทานเฟยจื่อ ตอนเน่ยฉู่ซู่ซัง 《韩非子·内储说上》 มีบทที่กล่าวว่า “ฉีเซวียนหวังให้นักดนตรีเป่าอี่วบรรเลงเป็นวงสามร้อยคน ชายชื่อหนานกั๋วขอบรรเลงให้ฉีเซวียนหวังฟัง ฉีเซวียนหวังอนุญาตให้เล่นร่วมกับคนอื่น ๆ หลังจากฉีเซวียนหวังสวรรคต ฉีหมิ่นหวังเถลิงราชย์ต่อ แต่ฉีหมิ่นหวังชอบฟังการเป่าอี่วแบบเดี่ยว หนานกั๋วได้ยืนดั่งนั้นก็รับหนีไป” (“齐宣王使人吹竽，必三百人。南郭处士请为王吹竽，宣王说之，廩食以数百人。宣王死，湣王立，好一一听之，处士逃。”) (《成语大词典》，p. 635)

(2) **สำนวนเงินที่ใช้เชิงในการเปรียบเปรยถึงความรักความสัมพันธ์** ได้แก่ สำนวน “笙磬同音” shēng qìng tóng yīn เชิงซึ่งคล้องรับ เดิมใช้หมายถึง เสียงดนตรีที่เข้ากัน ต่อมาใช้เปรียบเปรยถึง

ความสัมพันธ์อันดี รักใคร่ปรองดองกัน ที่มาสำนวนนี้มาจากคัมภีร์รวมบทกวีชื่อจิง เสียหวยา ตอนกลองและระฆัง 《诗经·小雅·鼓钟》 มีบทที่กล่าวว่า “ตีตีพิณตีกลอง เเซิงซึ่งบรรเลงเป็นเสียงเดียวกัน” (“鼓瑟鼓琴，笙磬同音。”) (成语大词典, p. 961)

6. ขลุ่ยกับภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีน

ขลุ่ย (簫) เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าที่ทำจากไม้ไผ่ คำที่ใช้หมายถึง ขลุ่ย ในสำนวนจีนมีคำว่า “竹” zhú หมายถึง ไผ่ โดยเครื่องดนตรีที่พบใช้คู่กับขลุ่ยได้แก่ “丝” sī และ “弦” xián เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายที่ทำจากไหม ดังพบในสำนวน “哀丝豪竹” āi sī háo zhú “品竹弹丝” pǐn zhú tán sī “弹丝品竹” tán sī pǐn zhú “品竹调弦” pǐn zhú tiáo xián “品竹调丝” pǐn zhú tiáo sī “丝竹管弦” sī zhú guǎn xián และปรากฏคู่กับเครื่องดนตรีหลายชนิด ได้แก่ “金石丝竹” jīn shí sī zhú

ขลุ่ยที่ใช้ในสำนวนจีน ใช้ในการเปรียบเปรยถึงเครื่องดนตรี การบรรเลงดนตรี ได้แก่ “哀丝豪竹” āi sī háo zhú ดนตรีเสนาะ ในสำนวนนี้ “丝” sī หมายถึง เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย “竹” zhú หมายถึง เครื่องดนตรีประเภทที่เป็นเครื่องเป่า สำนวนนี้หมายถึง ดนตรีที่มีท่วงทำนองที่มีทั้งความเศร้าและความอีกเหิมซาบซึ้งกินใจผู้ฟัง ที่มาสำนวนนี้มาจากบทกวีที่ประพันธ์โดยกวีเอกผู้รู้ ราชวงศ์ถัง 《醉为马坠诸公携酒相看》 มีบทที่กล่าวว่า “สุราอาหารมีมากพร้อม บูโต๊ะอาหาร เสียงดนตรีเครื่องสายและเครื่องเป่าที่โศกเศร้า” (“酒肉如山又一时，初筵哀丝调豪竹。”) (成语大词典, p. 2) “品竹弹丝” pǐn zhú tán sī “弹丝品竹” tán sī pǐn zhú “品竹调弦” pǐn zhú tiáo xián มีความหมายเดียวกับ “品竹调丝” pǐn zhú tiáo sī เครื่องดนตรีเป่าดีด (成语大词典, p. 794) หมายถึง เครื่องดนตรีที่ใช้การเป่าและการดีดที่มาสำนวนนี้มาจากเรื่องหลงเข้าไปในเมืองในอุดมคติ ตอนที่ 2 ประพันธ์โดยหวังจื้ออี ราชวงศ์หยวน 《误入桃源》 มีบทที่กล่าวว่า “เครื่องดนตรีที่ใช้การเป่าและการดีด เมื่อเรื่องราวมีการเปลี่ยนแปลงก็คล้อยตาม ปรับตามสิ่งนั้น” (“品竹调丝，称商换羽。”) (成语大词典, p. 794) “丝竹管弦” sī zhú guǎn xián สำนวนนี้เป็นการเรียกรวมเครื่องดนตรี ดิน เซอ ปี่ ขลุ่ย หรือมีความหมายว่า ดนตรี สำนวนนี้มีที่มาจากอันชู่ ตอนชีวประวัติฉางอู๋ 《汉书·张禹传》 มีบทที่กล่าวว่า “อู๋ชอบฟังดนตรี เป็นคนรักอิสระ เสเพล มีหน้าที่ควบคุมดูแลดนตรีต่าง ๆ ทั้ง ดิน เซอ ขลุ่ยและปี่” (“禹十生习知晋声，内奢淫，身居大第，后堂理丝竹管弦。”) (成语大词典, p. 1013) “金石丝竹” jīn shí sī zhú เครื่องดนตรีหลากหลายชนิดหมายถึง ดนตรีประเภทต่าง ๆ เปรียบเปรยถึงเสียงชนิดต่าง ๆ ที่มาสำนวนนี้มาจากบันทึกหลี่จี้ บันทึกดนตรี 《礼记·乐记》 มีบทที่กล่าวว่า “เครื่องดนตรีที่ทำด้วยโลหะ เครื่องดนตรีที่ทำด้วยหิน เครื่องดนตรีที่ทำจากไหม เครื่องดนตรีที่ทำจากไม้ไผ่ เหล่านี้ต่างก็เป็นสิ่งที่สร้างเสียงดนตรีทั้งสิ้น” (“金石丝竹，乐之器也。”) (成语大词典, p. 563)

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนผ่านสำนวนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีโบราณของจีน ผลการวิจัยแบ่งได้เป็น ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนผ่านสำนวนที่เกี่ยวข้องกับระฆัง ซึ่ง กลอง ดินเซอและผีผา เเซิงและอู๋ ขลุ่ย โดยเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นต่างก็มีภาพสะท้อนวิถีชีวิตที่ทั้งเหมือนและแตกต่างกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนผ่านสำนวนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีโบราณของจีน

เครื่องดนตรี	ภาพสะท้อนจากสำนวนจีน	จำนวน	รวม
ระฆัง	เปรียบเปรยถึงบรรยากาศ สถานะทางสังคม (钟鸣鼎食 กลองดังข้าวดี, 黄钟大吕 ตีกลองครรลอง)	2	9
	เปรียบเปรยถึงเสียงพูดที่ดังกังวาน วาจาที่ไพเราะ (声如洪钟 เสียงดังกังวานดังระฆัง)	1	
	เปรียบเปรยถึงคนที่มีความสามารถ (黄钟毁弃, 瓦釜雷鸣 ทำลายกลองใช้หม้อตี)	1	
	เปรียบเปรยกับวัยชรา (老态龙钟 แก่เฒ่าดังระฆังมังกร, 老迈龙钟 แก่เฒ่าดังระฆังมังกร, 钟鸣漏尽 ระฆังดัง นาฬิกาหยดน้ำหมดสิ้น ชิวาใกล้ม้วยมรณา)	3	
	เปรียบเปรยถึงการสำนึกตัว (晨钟暮鼓 เข้าตีระฆัง สายันต์ตีกลอง, 暮鼓晨钟 เข้าตีระฆัง สายันต์ตีกลอง)	2	
ซิ่ง	เปรียบเปรยถึงความว่างเปล่า (室如悬磬 ว่างเปล่าดังแขวนซิ่ง)	1	2
	เปรียบเปรยถึงคนที่มีความรู้มาก (金声玉振 ระฆังดัง ซิ่งสะท้อน ชื่อเสียงขจรไกล)	1	
กลอง	เปรียบเปรยถึงเสียงดังและบรรยากาศสนุกสนาน (鼓乐喧天 กลองดังก้องฟ้า, 锣鼓喧天 ตีฆ้อง ตีกลอง ร้องป่าว, 两部鼓吹 กบร้องดั่งลั่นกลอง)	3	21
	เปรียบเปรยถึงการปลุกใจ การสู้รบ กำลังการสู้รบ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ (一鼓作气 ลั่นกลองปลุกใจ, 鸣鼓而攻之 ลั่นกลองประกาศศึก, 鸣鼓而攻 ลั่นกลองประกาศศึก, 重整旗鼓 ตีกลองชักธง, 擂鼓鸣金 ลั่นกลองประกาศศึกดา, 旗鼓相当 ธงกลองสองทัพตั้งเสมอ, 偃旗息鼓 ล้มธงศึกหยุดตีกลอง)	7	
	เปรียบเปรยถึงการถือเครื่องในประเพณีเดิม (胶柱鼓瑟 ไม้รู้พลิกเพลงดั่งกาวติดหย่อง)	1	
	เปรียบเปรยถึงแสดงฝีมือต่อหน้าผู้มีมือขึ้นเขียน (布鼓雷门 ตีกลองบ้านต่อหน้ากลองหลวง)	1	
	เปรียบเปรยถึงการมีอำนาจ มีอิทธิพลกว้างขวาง (大张旗鼓 วางทัพตีกลอง)	1	

	ซูรงศึก)		
	เปรียบเทียบเปรยการวิพากษ์วิจารณ์ การพูด (当面鼓, 对面锣 ต่อหน้ากลองตรงข้ามห้อง、鼓唇摇舌 ปากเป็นกลอง วาจาปลุกปั่น、摇吻鼓舌 ปากเป็นกลอง วาจาปลุกปั่น、摇唇鼓舌 ปากเป็นกลอง วาจาปลุกปั่น、密锣 紧鼓 ห้องซิดกลองตึง、紧锣密鼓 กลองตึงห้องซิด)	6	
	เปรียบเทียบเปรยถึงการเริ่มต้น (开台锣鼓 โหมโรงบรรเลงกลองห้อง、开场锣鼓 โหมโรงบรรเลงกลองห้อง)	2	
ฉิน เซ่อ ฝีผา	เปรียบเทียบเปรยถึงการบรรเลงดนตรี (对牛弹琴 ตีตพิณให้วัว/ควายฟัง、铜琶铁板 ฝีผาซั่วป่านเหมือนต่างเป็นเอกลักษณ์)	2	15
	เปรียบเทียบเปรยถึงความสามารถด้านศิลปะ และลักษณะของปัญญาชน (琴棋书画 ศิลปะทั้งสี่、琴心剑胆 บุรุษรู้ตั้งพิณ กล้าตั้งกระบี่、剑胆琴心 บุรุษกล้าตั้งกระบี่ รู้ตั้งพิณ)	3	
	เปรียบเทียบเปรยถึงการระลึก ความเศร้าโศก (人琴俱亡 บุรุษด้วยพิณม้วยมรณา)	1	
	เปรียบเทียบเปรยถึงความเรียบง่าย ความซื่อตรง (一琴一鹤 หนึ่งพิณหนึ่งกระเรียน)	1	
	เปรียบเทียบเปรยถึงความรัก ความสัมพันธ์ของสามีภรรยา (琴心相挑 เสียงพิณแทนใจ、琵琶别抱 ฝีผาเปลี่ยนชาย、琴瑟不调 ฉินเซ่อมีคล้อง、琴瑟不和 ฉินเซ่อมีคล้อง、琴瑟和谐 ฉินเซ่อคล้องรับ、琴瑟之好 ฉินเซ่อคล้องรับ、琴瑟和鸣 ฉินเซ่อคล้องรับ)	7	
	เปรียบเทียบเปรยถึง สิ่งของล้ำค่า (焚琴煮鹤 เผาพิณต้มกระเรียน)	1	
เซ็งและ อีวี	เปรียบเทียบเปรยถึงการบรรเลงดนตรี เสียงดัง บรรยากาศสนุกสนาน (笙歌鼎沸 เสียงเซ็งครึกครื้น、滥竽充数 แผงตัวเป่าอีวี)	2	3
	เปรียบเทียบเปรยถึงความรักความสัมพันธ์ (笙磬同音 เซ็งชิงคล้องรับ)	1	
ขลุ่ย	เครื่องดนตรี การบรรเลงดนตรี ความอึกเหิม (哀丝豪竹 ดนตรีเสนาะ、品竹弹丝 เครื่องดนตรีเป่าตีดี、弹丝品竹 เครื่องดนตรีเป่าตีดี、品竹调弦 เครื่องดนตรีเป่าตีดี、品竹调丝 เครื่องดนตรีเป่าตีดี、丝竹管弦 เครื่องดนตรีหลากหลายชนิด、金石丝竹 เครื่องดนตรีหลากหลายชนิด)	7	7
	รวม		57

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ชาวจีนในสมัยอดีตมีการนำเครื่องดนตรีมาใช้ในการเปรียบเปรยถึงสิ่งต่าง ๆ หากนับจากจำนวนสำนวนที่ปรากฏ พบว่า สำนวนเครื่องดนตรีที่ปรากฏเรียงลำดับจากมากไปถึงน้อย ได้แก่ สำนวนที่เกี่ยวกับกลอง สำนวนที่เกี่ยวกับฉิ่งและฆ้อง สำนวนที่เกี่ยวกับระฆัง สำนวนที่เกี่ยวกับขลุ่ย สำนวนที่เกี่ยวกับเชิ่งและอี่ว และสำนวนที่เกี่ยวกับซิ่ง โดยในสำนวนที่เกี่ยวกับกลองพบการใช้ในการเปรียบเปรยถึงการปลุกใจ การสู้รบ กำลังการสู้รบ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ มากที่สุด สำนวนที่เกี่ยวกับฉิ่งและฆ้องพบการใช้ในการเปรียบเปรยถึงความรัก ความสัมพันธ์ของสามีภรรยามากที่สุด สำนวนที่เกี่ยวกับระฆังพบการใช้ในการเปรียบเปรยกับวัยชรามากที่สุด สำนวนที่เกี่ยวกับขลุ่ยพบการใช้แสดงถึงเครื่องดนตรี การบรรเลงดนตรี ความฮึกเหิมมากที่สุด สำนวนที่เกี่ยวกับเชิ่งและอี่วพบการใช้ในการเปรียบเปรยถึงการบรรเลงดนตรี เสียงดัง บรรยากาศสนุกสนานมากที่สุด และสำนวนที่เกี่ยวกับซิ่งที่พบการใช้ในการเปรียบเปรยถึงความว่างเปล่า และคนที่มีความรู้มากมากที่สุด นอกจากนี้ ผลการศึกษายังพบว่าสำนวนที่เกี่ยวกับเครื่องดนตรีของจีนมักปรากฏเครื่องดนตรีอีกชนิดหนึ่งในสำนวน ได้แก่ ระฆังใช้คู่กับกลอง ซิ่งใช้คู่กับระฆัง กลองใช้คู่กับระฆัง เชิ่งและฆ้อง ฉิ่งใช้คู่กับขลุ่ย ฉิ่งใช้คู่กับซิ่ง ขลุ่ยใช้คู่กับเครื่องสาย และการใช้คู่กันของเครื่องดนตรีที่ทำจากโลหะ ไม้ หินและไหม เหล่านี้ต่างเป็นการสะท้อนถึงการใช้เครื่องดนตรีในยุคสมัยนั้น ๆ

โดยผลการศึกษภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนผ่านเครื่องดนตรีจีนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยการศึกษาภาพสะท้อนของสำนวนจีนในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น สำนวน 对牛弹琴 duì niú tán qín ดัดพิณให้วัว/ควายฟัง ปรากฏ “วัว/ควาย” สัตว์ที่ชาวจีนเลี้ยงในสังคมเกษตรกรรม ด้านสภาพชีวิตความเป็นอยู่ วิถีชีวิต พฤติกรรม ความรู้สึก เช่น สำนวน 一鼓作气 yī gǔ zuò qì ลั่นกลองปลุกใจ เป็นการบรรยายถึงบรรยากาศการรบในอดีตของจีนที่ใช้เครื่องดนตรีกลองในการปลุกใจให้ทหารฮึกเหิม และสำนวน 琴瑟和鸣 qín sè hé míng ฉิ่งและฆ้องคลอรับ เป็นการใช้เครื่องดนตรีที่มักเล่นคู่กันอย่างฉิ่งและฆ้องในการบรรยายถึงคู่สามีภรรยาที่รักใคร่กลมเกลียวกัน เป็นต้น ด้านขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ทศนคติและค่านิยม เช่น สำนวน 琴棋书画 qín qí shū huà ศิลปะทั้งสี่ ที่กล่าวถึงพิณ หมาก อักษร และภาพวาด เหล่านี้ล้วนเป็นศิลปะอันทรงคุณค่าที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวจีนในอดีต กล่าวได้ว่า การศึกษาภาพสะท้อนวิถีชีวิตชาวจีนผ่านเครื่องดนตรีจีนนี้สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองแนวคิดของชาวจีนที่มีต่อเครื่องดนตรีชนิดนั้น ๆ ทั้งในด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาพชีวิตความเป็นอยู่ วิถีชีวิต พฤติกรรม ความรู้สึก ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ทศนคติและค่านิยม ซึ่งเป็นแนวคิดที่เป็นประโยชน์ทั้งในด้านสุนทรียศาสตร์ในการใช้ภาษา วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม และเป็นคำสอน คำเปรียบเปรยที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

(1) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับสำนวนในภาษาอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างที่สะท้อนผ่านสำนวนที่เกี่ยวกับเครื่องดนตรีของประเทศที่ใช้ภาษานั้น ๆ ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนภาษาจีนในฐานะภาษาต่างประเทศ

(2) ควรมีการศึกษาสำนวนจีนจากหลายปัจจัย ทั้งนี้เพื่อผลการศึกษาที่ครอบคลุมมากขึ้น เช่น ระยะเวลาการปรากฏของเครื่องดนตรีมีผลต่อการปรากฏของสำนวนหรือไม่ ปัจจัยความนิยมของเครื่องดนตรี มีผลต่อสำนวนหรือไม่ก็เป็นหัวข้อที่ควรศึกษาเพิ่มเติม เพราะความนิยมของเครื่องดนตรีสมัยก่อนราชวงศ์ฉิน มีความนิยมเครื่องตีอย่างระฆังและกลอง ในผลการวิจัยก็พบว่า สำนวนกลองมีการปรากฏมากที่สุด และต่อมา ภายหลัง ในช่วงยุคราชวงศ์ซ่ง หยวน หมิง ชิง ในยุคนี้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายได้รับความนิยมมาก ผลการวิจัยก็พบว่าสำนวนฉินเช่อและฝีผาก็มีการปรากฏเป็นจำนวนมากเช่นกัน แต่หากจะสรุปว่าความนิยมของเครื่องดนตรีมีผลต่อการผลิตสำนวนก็จะเป็นการสรุปที่ยังมีหลักฐานไม่เพียงพอ หากมีการศึกษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์เพิ่มเติมจะทำให้มีความชัดเจน มีประโยชน์ในวงกว้าง

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผลการศึกษาการวิจัยสำนวนเกี่ยวกับเครื่องดนตรีจีน มีประโยชน์ในการให้แง่มุมความคิดด้านสุนทรียศาสตร์ในการใช้ภาษา วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม คำสอน และคำเปรียบเปรย ผู้สนใจศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาสำนวน ศึกษาศิลปวัฒนธรรมของจีน หรือใช้ในการเรียนการสอนภาษาจีน

เอกสารอ้างอิง

- Cheng Yu Da Cidian Editorial Committee. (2017). *Chinese Idioms Dictionary* (Revised Edition). International Commercial Press.
- Cheng Yuzhen. (2007). *Outline of Chinese Culture*. Foreign Language Teaching and Researching Press. Institute of the Chinese academy of sciences language dictionary templates). (2016). *Modern Chinese Dictionary* (the 7th Ed.). The Commercial Press.
- Kaniknun Yothana. (2013). A comparative study of Chinese idiomatic expressions containing the words “CHI” with their Thai equivalent /kin/. *Chinese Studies Journal*, 6(6), 145-181.
- Kriengkrai Kongseng. (2018). Chinese idioms which consist of the word “Gui 鬼(ghost)”: The worldviews of Chinese people which a towards human and nature. *Mangrai Saan Journal*, 6(2), 1-15.
- Kullayanee Kittopakarnkit. (2020). Chinese Idioms: The Worldviews of Chineses toward Chinese Women. *Chinese Studies Journal*, 13(1), 272-301.
- Lu Song. (2021). "Relating" to the Study of Musical Instruments and Instrumental Music in Traditional Chinese Music——Based on musicians, music, and musical skills. *Songs Bimonthly*, 2021(1), 112- 118.
- Mengdie Li, Sanit Sattayopat & Kwanjai Kitchalarat. (2020). A Contrastive Study of Chinese and Thai Color Idioms. *Mangrai Saan Journal*, 16(1), 27-36.

- Office of the Royal Society. (2007). *Worldviews*. <http://legacy.orst.go.th/?knowledges=Worldviews-10-July-2007>
- Supatchaya Sawatyothin. (2019). Thai and Chinese Proverb with the Word “Snake”. *Journal of Language, Religion and Culture*, 8(2), 100-124.
- Suwanna Tangteekarak & Siriwan Sanyakul Tan. (2020). A Comparative Study of Ethical and Moral Worldviews in Thai and Chinese Idioms. *KKU Research Journal of Humanities and Social Sciences*, 8(2), 63-74.
- Tanyarat Malasri. (2019). The Comparison of Love and Marriage Attitude from Thai and Chinese Proverbs. *KKU Research Journal of Humanities and Social Sciences*, 7(2), 135-144.
- Tianchai Iamworamate. (2018). *Chinese-Thai Dictionary* (the 35th Ed.). Ruam Sarn.
- Zhang Jia. (2020). The Comparative Study of Chinese Idioms versus Thai Idioms Describing Human Body Parts. *Graduate School Journal Chiang Rai Rajabhat University*, 13(2), 99-110.
- Zirivarnphicha Thanajirawat. (2016). The Comparative Study of Cultural Reflection from Thai, Chinese and English Proverbs. *Journal of Graduate Study in Humanities and Social Sciences*, 5(1), 59-82.